

Päiväys
30.12.2022

Diaarinumero
892/03.04.04.04.19/2020
979/03.04.04.04.19/2020
985/03.04.04.04.19/2020

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

30.12.2022

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **6.1.2023**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 30.12.2022 nro 1508/2022, valitus ympäristölupa-asiassa, Terrafame Oy:n kaivokselta purkuputken kautta Nuasjärveen johdettavista jätevesipäästöistä aiheutuvien vahinkojen korvaaminen, Sotkamo ja Kajaani.

Luvan hakija

Terrafame Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **30.12.2022 – 6.2.2023**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **6.2.2023**.

30.12.2022

Dnrot

892/03.04.04.04.19/2020

979/03.04.04.04.19/2020

985/03.04.04.04.19/2020

Asia

Valitukset ympäristönsuojelulain mukaisessa korvausasiassa

Muutoksenhakijat

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]
3. [REDACTED]

Luvan haltija

Terrafame Oy

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto 8.7.2020, päätösnumero 102/2020

Asian aikaisemmat vaiheet

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 24.4.2015 antamallaan päätöksellä numero 43/2015/1 myöntänyt Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesälle (nykyisin Terrafame Oy) ympäristönsuojelulain mukaisen luvan Talvivaaran kaivoksen toiminnan olennaiseen muuttamiseen käsiteltyjen jätevesien johtamisen osalta. Lupa koski uuden purkuputken rakentamista ja puhdistettujen jätevesien johtamista Talvivaaran kaivosalueelta Nuasjärveen.

Lisäksi aluehallintovirasto on myöntänyt samassa päätöksessä hakijalle ympäristöluvan johtaa kaivosalueelta käsiteltyjä jätevesiä Oulujoen vesistöön käytössä olleita purkureittejä pitkin Kolmisopen yläpuolelle vielä vuonna 2015 Nuasjärven purkuputken käyttöönottoon saakka.

Päätöksessä on todettu toiminnasta voivan aiheutua Nuasjärven ja Rehjan alueella ammattikalastajille ja kalastusmatkailuyrityksille ympäristönsuojelulain perusteella korvattavaa vahinkoa, jonka korvaamisesta on määrätty lupamääräyksessä 25.

Päätöksen lupamääräys 3, lupamääräyksen 22 kappaleet 1–3 sekä lupamääräykset 24 ja 25 kuuluvat seuraavasti:

---

3. Latosuon käsiteltyjen vesien varastoaltaasta purkuputkella Nuasjärveen johdettavan, lupamääräysten 1 ja 2 tarkoittamien käsiteltyjen jätevesien aiheuttama yhteenlaskettu päästö vesiin saa olla purkuputken käyttöönottopäivästä lukien:

Ensimmäisenä, toisena ja kolmantena 12 kuukauden jaksona:

Aine	Raja-arvo
Nikkeli	650 kg
Kupari	100 kg
Sinkki	1 125 kg
Mangaani	36 000 kg
Sulfaatti	24 000 t
Natrium	12 000 t

Neljäntenä 12 kuukauden jaksona ja siitä eteenpäin:

Aine	Raja-arvo
Nikkeli	350 kg
Kupari	100 kg
Sinkki	525 kg
Mangaani	15 000 kg
Sulfaatti	10 000 t
Natrium	4 000 t

Lupamääräys 22., kappaleet 1–3:

Luvan saajan on maksettava kalatalousviranomaiselle (Lapin ELY-keskus) 75.000 euron suuruinen kalatalousmaksu vuonna 2015, 60.000 euron suuruinen vuotuinen kalatalousmaksu vuosina 2016–2018 sekä 35.000 euron suuruinen vuotuinen kalatalousmaksu vuodesta 2019 lähtien.

Kalatalousmaksu on käytettävä tässä päätöksessä tarkoitettujen jätevesien johtamisesta kalastukselle sekä kalastolle ja rapukannalle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi Oulujoen vesistöalueella erityisesti Nuasjärvässä ja Rehjassa. Maksua voidaan käyttää kalanpoikasten ja pyyntikokoisten kalojen istutuksiin, kalojen elinympäristöjen hoitoon ja kunnostuksiin, ammatti- ja virkistyskalastusta helpottaviin toimenpiteisiin haittojen ilmenemisalueella ja sen läheisyydessä sekä muihin tarkoituksenmukaisiin kalastusta, kalantuotantoa, saaliin arvoa ja saaliin hyödyntämistä edistäviin toimenpiteisiin. Lisäksi maksua voidaan käyttää näiden toimenpiteiden suunnitteluun ja tuloksellisuuden seurantaan.

Kalatalousmaksu on suoritettava kalatalousviranomaiselle vuosittain sen määräämänä ajankohtana.

Lupamääräys 24.:

Luvan saajan on maksettava Jormaskylän kalaveden osakaskunnalle (Jormaskylä-Korholanmäki, yhteinen alue 765-876-8-1) ja Nuaskylän kalaveden osakaskunnalle (Nuasjärven jakokunta, 765-405-876-2) korvausta päästöistä aiheutuvan kalataloudellisen tuoton menetyksestä kummallekin osakaskunnille erikseen 6.870 euroa vuodessa käsiteltyjen jätevesien johtamisen neljänä ensimmäisenä vuotena ja tämän jälkeen 2.750 euroa vuodessa

Vuoden 2015 korvaus on maksettava ennen käsiteltyjen jätevesien johtamisen aloittamista (eräpäivä). Tämän jälkeen korvaus on maksettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

Eräpäivän jälkeiseltä ajalta korvauksille on maksettava viivästyskorkoa, joka on korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Lupamääräys 25

Toiminnasta ammattikalastajille ja kalastusmatkailuyrityksille mahdollisesti aiheutuvista vahingoista on pyrittävä sopimaan. Luvan saajan on 31.5.2017 mennessä pantava aluehallintovirastossa vireille ammattikalastajille ja kalastusmatkailuyrityksille Nuasjärven ja Rehjan alueella aiheutuvien vahinkojen korvaamista koskeva asia, ellei niiden korvaamisesta sovita. Hakemukseen on liitettävä tarkkailuihin perustuva selvitys purkuputken vaikutuksista ja arvio aiheutuneista vahingoista sekä vahingonkäräjakohtainen korvausesitys.

Vaasan hallinto-oikeus on 10.9.2015 antamallaan välipäätöksellä numero 15/0235/2 muuttanut Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen numero 43/2015/1 täytäntöönpanoa lupamääräyksen 3 ensimmäisen kappaleen osalta siten, että jätevesien johtaminen purkuputkella Nuasjärveen oli toteutettava niin, että kyseiset jätevedet saavat sisältää kuukaudessa enintään 1 000 tonnia sulfaattia. Lupamääräystä 3 koskeva määräys on hallinto-oikeuden välipäätöksen antopäivästä lukien voimassa siihen saakka, kunnes pääasiaa koskevat valitukset on hallinto-oikeudessa ratkaistu tai kunnes asiasta toisin määrätään. Samalla välipäätöksellä hallinto-oikeus on määrännyt, että mahdollisesti jo aloitettu edellä mainitun kuukausittaisen kuormitusmäärän ylittävä jätevesien johtaminen Nuasjärveen on heti keskeytettävä.

Vaasan hallinto-oikeus on 28.4.2016 päätöksellä numero 16/0091/2 muuttanut haitankäräjöiden valitusten johdosta ympäristöluvan voimassaolon määräaikaiseksi enintään 31.12.2018 saakka. Lisäksi on määrätty, että mikäli toiminnanharjoittaja aikoo jatkaa toimintaansa 31.12.2018 jälkeen, päätös on voimassa mainitun ajankohdan jälkeen siihen saakka, kunnes toiminnanharjoittajan viimeistään 31.8.2017 vireille panema uutta

ympäristölupaa koskeva lupahakemus on lainvoimaisella tai täytäntöönpanokelpoisella päätöksellä ratkaistu. Lisäksi hallinto-oikeus on muuttanut ympäristöluvan lupamääräyksien 1 ja 3 raja-arvoja (muutetun lupamääräyksen 3 mukaan sulfaatin kuormitus on saanut olla enintään 15 000 t vuosittain, kuitenkin enintään 2 000 t/kk ja niin, että joulukuun alusta huhtikuun loppuun kuormitus sai olla enintään 1 000 t/kk), kumonnut sekoittumisvyöhykettä koskevan ratkaisun ja sen seurauksena poistanut lupamääräykset 6, 7 ja niihin liittyvän liitteen 4 (kartta sekoittumisvyöhykkeestä) ja palauttanut asian sekoittumisvyöhykkeen määrittämisen osalta aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi sekä kumonnut lupamääräyksen 9 ja muuttanut lupamääräyksiä 11 ja 22.

Korkein hallinto-oikeus on 9.5.2017 antamallaan päätöksellä taltionumero 2157 Terrafame Oy:n valituksesta muuttanut Vaasan hallinto-oikeuden 28.4.2016 antamaa päätöstä numero 16/0091/2 sekoittumisvyöhykettä koskevilta osin. Aluehallintoviraston päätöksen lupamääräykset 6 ja 7 sekä liite 4 on saatettu uudelleen voimaan. Lisäksi korkein hallinto-oikeus on muuttanut lupamääräyksen 11 ensimmäisen kappaleen kuulumaan seuraavasti:

11. Luvan saajan on jätettävä 30.6.2017 mennessä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle selvitys vaikutusalueen sedimenttien tilasta ja laadusta sekä nikkelin ja kadmiumin luontaisesta taustapitoisuudesta Nuasjärvässä samoin kuin käsiteltyjen jätevesien sekoittumisesta, kerrostumisesta ja leviämisestä Nuasjärvässä ja aiheutuneista vaikutuksista mukaan lukien alkulaimennuksen vaikutukset vesistön ja sedimenttien tilaan ja laatuun. Luvan saajan on samalla jätettävä edellä mainittuun selvitykseen perustuva hakemus sekoittumisvyöhykkeen uudelleen määrittämisestä. Aluehallintoviraston on määrättävä sekoittumisvyöhyke uudelleen selvityksen perusteella viipymättä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 12.11.2018 antamallaan lainvoimaisella päätöksellä numero 104/2018/1 hylännyt Terrafame Oy:n hakemuksen sekoittumisvyöhykkeen määrittämisestä ja poistanut 24.4.2015 antamastaan päätöksestä numero 43/2015/1 Nuasjärveen määrätyn sekoittumisvyöhykkeen, sekoittumisvyöhykkeen määrittämisestä koskevan lupamääräyksen 6 ja päätöksen liitteen 4.

Valituksenalainen päätös

Luvan haltijan korvausesitys

Terrafame Oy on 31.5.2017 aluehallintovirastoon saapuneessa hakemuksessa ilmoittanut, että se on pyrkinyt sopimaan korvausasian Nuasjärvi – Rehja alueella toimivien ammattikalastajien sekä yhden kalastusmatkailuyrittäjän kanssa. Neuvottelut eivät kuitenkaan ole johtaneet sopimukseen.

Luvan haltija on hakemuksellaan pyytänyt aluehallintovirastoa ratkaisemaan Nuasjärven purkupuutken ympäristölupapäätöksen numero 43/2015/1 lupamääräyksessä 25 tarkoitetun korvausasian.

Luvan haltija on teettänyt asiantuntijaselvityksen Nuasjärvi – Rehja alueen ammattikalastuksesta sekä kalastusmatkailusta. Selvitys sisältää myös kalastaja- ja yrittäjäkohtaiset korvausesitykset.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto 8.7.2020, päätösnumero 102/2020

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on määrännyt, että Terrafame Oy:n on maksettava kaivosalueelta purkupuutken kautta Nuasjärveen tapahtuneesta jätevesien johtamisesta Nuasjärven kaupallisille kalastajille aiheutuneista vahingoista seuraavat korvaukset:

Korvauksen saaja	25.9.– 31.12.2015 (€)	1.1.– 31.12.2016 (€)	1.1.– 31.12.2017 (€)	Korot (€)	Yhteensä (€)

Terrafame Oy:n on maksettava korvausesityksessään esittämänsä seuraavat korvaukset Nuasjärvi – Rehja alueen kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrittäjille:

Korvauksen saaja	Uusien kalanmyyntikanavien etsintä (€)	Kalastusmatkailun tyrehtyminen (€)	Korot (€)	Yhteensä (€)
	1.506,00	-	-	1.506,00
	1.279,00	1.250,00	-	2.529,00

Terrafame Oy:n on maksettava seuraava korvaus purkupuutken rakentamisesta aiheutuneesta veden samentumisesta johtuvasta ennakoimattomasta vahingosta:

Korvauksen saaja	Ennakoimaton vahinko (€)	Korot (€)	Yhteensä (€)
	1.000,00	191,17	1.191,17

Ympäristönsuojelulain 126 §:n 1 momentin ja 130 §:n mukaisesti vesistön pilaantumisesta ja ennakoimattomasta vahingosta aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi maksettavaksi määrätyille korvauksille on maksettava kuusi prosenttia vuotuista korkoa eräpäivään 7.8.2020 saakka edellä esitetyistä taulukoista ilmenevästi. Kaikki maksettavaksi määrätyt korvaukset ja korot on maksettava kolmenkymmenen päivän kuluttua päätöksen antopäivästä (eräpäivä).

Eräpäivän jälkeiseltä ajalta kaikille korvauksille (vesistön pilaantumisesta aiheutuneet vahingot, muut korvaukset ja ennakoimaton vahinko) ja eräpäivään saakka lasketuille koroille on maksettava vuotuista

viivästyskorkoa, joka on seitsemän prosenttiyksikköä suurempi kuin voimassa oleva, korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluja

Vesistö- ja kalataloudellisten vaikutusten arviointi korvausten kannalta

Pintavesien laadun merkitys

Kaivosvesistä peräisin oleva sulfaatin pitoisuus on tarkkailutulosten mukaan alkanut nousta purkupuutken läheisissä Nuasjärven syvänteissä aiemmin havaitusta tasosta vuoden 2015 lopulla purkupuutken käyttöönoton jälkeen. Pientä sulfaatin pitoisuuden nousua on havaittu järven päällysvedessä, mutta purkupuutken pään lähiympäristössä olevalla hevosenkengän muotoisen syvänealueen alusvedessä nousu on ollut voimakkaampaa. Purkupuutkea lähimpien syvänteiden sulfaattipitoisuus on ollut talvikerrostuneisuuskaudella 2015–2016 suurin piirtein samalla tasolla kuin Jormasjärven syvänteissä suurimmillaan. Syvänteisiin kertynyt kuormitus on sekoittunut järven muuhun vesimassaan kevät- ja syystäyskiertojen aikana, jolloin pitoisuudet laimenevat myös syvänealueilla. Vuoden 2016 jälkeisinä tarkkailuvuosina havaitut vaikutukset ovat olleet lievempiä.

Kaivoksen päästöjen yhdellä pääkomponenteista, sulfaatilla, on todennäköisesti vaikutusta kalojen siirtymiseen eri alueille (karkotusvaikutus).

Suolapitoisuuden kasvu aiheuttaa käsitellyn jäteveden ja puhtaan järviseden ominaispaineeron takia veden kerrostumista, jossa suolapitoinen vesi laskeutuu järven pohjalle. Suuri ominaispaineero ja jyrkkäräjäiset syvänteet sekä järvessä olevat pienet virtausnopeudet voivat estää kerrostuneen veden normaalin sekoittumisen, mikä voi johtaa edelleen pohjanläheisten vesikerrosten vähittäiseen happipitoisuuden laskuun ja siitä aiheutuviin seurannaisvaikutuksiin. Kerrostuneisuus ja siihen liittyvä haitta-ainepitoisuuksien lisääntyminen vaikuttavat kalojen olinpaikkoihin vesistössä ja vaikutukset kohdistuvat siten kaupalliseen kalastukseen.

Luvan haltijan esityksessä on myönnetty, että purkupuutken käytöstä on aiheutunut vaikutusta kalastuksen kohteena olevan kalakannan esiintymisalueisiin järvessä ja että uusien apajapaikkojen etsimisestä on aiheutunut kalastajille lisätyötä.

Kalataloudellisesta tarkkailusta saatu selvitys

Nuasjärvi – Rehja alueella Terrafame Oy:n purkupuutken päästöihin liittyvä kalataloustarkkailu osana kaivoksen vaikutustarkkailua on alkanut vuonna 2015. Aikaisemmilta vuosilta perustietoja Nuasjärven kalataloudesta on esitetty säännöstelyn kalataloustarkkailun raporteissa.

Purkupuutken päästöjen vaikutusten kalataloustarkkailuun ovat Nuasjärvi–Rehja alueella kuuluneet kalojen (hauki, ahven ja kuha) metallipitoisuuksien seuranta, verkkokoekalastukset (Nordic-verkkosarjat), kirjanpitokalastus, virkistys- ja kotitarvekalastustiedustelut ja kaupallisen kalastuksen seuranta. Tarkkailun sisältö on vaihdellut vuosittain. Tarkkailun tulokset on raportoitu vuosittain kevättalvella julkaistuissa raporteissa.

Seuraavassa on koottu keskeisimpiä tuloksia Nuasjärvi – Rehja alueen kalataloustarkkailusta.

Vuosi 2015

Metallipitoisuudet olivat valtaosassa Nuasjärvi – Rehja alueen näytekalosta elohopeaa ja sinkkiä lukuun ottamatta alle määritysrajan. Arseenipitoisuuden määritysraja ylittyi kahdella ahvenella ja yhdellä hauella. Lisäksi kahden ahvenen bariumpitoisuus ylitti määritysrajan.

Verkkokoekalastuksissa (Nordic-verkkosarja) Nuasjärvi – Rehja alueen vuoden 2015 yksikkösaalis oli pieni, mutta lajistoltaan melko monipuolinen (7 lajia). Ahven, särki ja kiiski olivat runsaimmat saalislajit. Saaliin painosta noin 90 % oli ahventa ja särkeä. Särkikalojen osuus saaliin biomassasta oli alle 60 % (25 %) ja petokalojen osuus yli 20 % (65 %). Saalista saatiin kesän kerrostuneisuusaikana tapahtuneessa pyynnissä (21.7.–18.8.) kaikilta syvyysvyöhykkeiltä.

Tuloksia voitiin vertailla vuonna 2011 tehdyn koekalastuksen (RKTL) tuloksiin Nuasjärvellä, jossa kalasto oli muuttunut vuosien 2011 ja 2015 välillä särkikalavaltaisesta ahvenkalavaltaiseksi, mikä on merkki järven parantuneesta ekologisesta tilasta. Toisaalta koekalastusten yksikkösaalis ja lajimäärä ovat laskeneet, mutta petokalojen osuus on pysynyt hyvänä. Erot verkkovuorokausien määrässä ja kalastuspaikoissa vähensivät kuitenkin vuosien välistä vertailtavuutta.

Kaupallisen kalastuksen (neljä kalastajaa) pyynti painottui vuosina 2014 ja 2015 verkkopyyntiin, mutta myös rysillä kalastettiin. Ehdottomasti tärkein saalislaji oli kuha, muita merkittäviä saalislajeja olivat hauki, lahna ja made. Vuonna 2015 sekä pyynti- että saalismäärät pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna huomattavasti. Vuoden 2015 kuhasaalis (kolmen kalastajan yhteissaaliissa) oli alle puolet edellisvuoden vastaavasta.

Kalastajien vastauslomakkeiden kommentteissa alueen kalastosta selkeimmät muutokset koskivat Nuasjärven aluetta. Kommenttien mukaan Nuasjärven kalaston tila oli heikentynyt vuodesta 2014 vuoteen 2015. Kalastajat mainitsivat järvellä tehtyjen rakennustöiden aiheuttaneen kesä-heinäkuussa veden samentumista ja kalojen katoamista syvänteistä, mikä aiheutti pyynti- ja saalismäärien laskua. Vuoden 2015 marraskuussa saaliskukat tulivat matalasta vedestä ja kalat hävisivät syvänteistä.

Vuosi 2016

Metallipitoisuudet Nuasjärvi – Rehja alueen kuhissa, ahvenissa ja hauissa jäivät näytekaloiissa elohopeaa ja sinkkiä lukuun ottamatta pääosin alle määritysrajojen. Kahden ahvenen ja yhden hauen bariumpitoisuudet ylittivät määritysrajan

Verkkokoekalastuksissa Nuasjärvi – Rehja alueen lajistossa tavattiin vuonna 2016 yhteensä kymmentä eri kalalajia. Sekä Nuasjärven että Rehjan puolella kappalemääräisesti runsaimmin edustettuna oli kuore. Nuasjärvellä toiseksi yleisin saalislaji oli ahven ja Rehjalla särki. Siika ja seipi olivat lajeja, joita tavattiin vain Nuasjärvellä saaliissa. Muita lajeja tavattiin kummallakin tutkimusalueella.

Vuosien 2011, 2015 ja 2016 koekalastustuloksia voidaan vertailla, vaikka vuoden 2015 tutkimusalueet erosivat vuosien 2011 ja 2016 vastaavista. Lisäksi pyyntiponnistus oli alhaisempi vuonna 2015. Myös vuosien 2011 ja 2016 koekalastukset erosivat osaltaan, sillä vuonna 2011 ei kalastettu lainkaan Rehjan puolella. Vuosien 2011 ja 2016 Nuasjärven tutkimusalueen tulokset ovat keskenään vertailukelpoisia samojen sijaintien ja pyyntiponnistusten ansiosta.

Nuasjärven yksikkösaaliit ovat vaihdelleet eri tutkimusvuosina (2011: 766 g ja 27 kpl, 2015: 322 g ja 7 kpl, 2016: 276 g ja 9 kpl). Yksikkösaaliit ovat laskeneet runsaasti vuodesta 2011 vuoteen 2016. Saalislajien lukumäärä oli vuosina 2011 ja 2016 sama (10 lajia) ja pienempi vuonna 2015 (7 lajia).

Nuasjärven ahvenen ja särjen yksilösaaliit olivat vuonna 2011 selkeästi korkeammat kuin vuosina 2015 ja 2016, mikä selittää suurimmaksi osaksi vaihtelut yksikkösaaliissa. Vuonna 2011 särki esiintyi selkeästi ahventa runsaampana lajina, mutta vuosina 2015 ja 2016 tilanne oli päinvastainen ahvenen ollessa särkeä yleisempi saalislaji. Nuasjärven kappalemääräinen särkisaalis oli vuonna 2011 peräti kymmenkertainen vuoteen 2016 nähden. Painolla mitattuna ero oli noin kuusinkertainen.

Särkikalojen biomassaosuus Nuasjärvellä oli 49 % vuonna 2011, mikä indikoi järven tyydyttävää ekologista tilaa. Pienten, alle 10 cm:n, särkikalojen osuus oli kuitenkin pieni ja toisaalta myös petokalojen osuus etenkin painosaaliista oli kohtalainen. Pienten särkikalojen suuri osuus on yleensä vahva merkki rehevöitymisestä. Myös vuonna 2016 pienet särkikalat puuttuivat saaliista, mutta särkikalojen biomassaosuus oli laskenut 35 %:n tasolle, mikä indikoi järven erinomaista ekologista tilaa. Raportin mukaan on kuitenkin huomioitava, että kyse on vain yhdestä indikaattorista, eikä se ota huomioon kalastossa tapahtuvien muutosten syitä. Kuhan yksikkösaaliit olivat vastaavalla tasolla vuosina 2011 ja 2016. Siian yksikkösaalis oli vuonna 2016 runsaampi pysytellen kuitenkin edelleen alhaisena.

Virkestys- ja kotitarvekalastustiedustelun mukaan Nuasjärveltä vuonna 2016 saatu kokonaissaalis oli noin 11 900 kg ja Rehjalta saatu saalis noin 9 100 kg. Kummankin alueen runsaimmat saaliit saatiin kuhasta, hauesta ja ahvenesta.

Kalastajaa kohti laskettu keskimääräinen vuosisaalis oli Rehjalla 34,2 kg ja Nuasjärvellä 37,6 kg. Kuhan kalastajakohtainen saalis oli Rehjalla 10,6 kg kuhaa vuodessa ja Nuasjärvellä 13,6 kg kuhaa vuodessa. Runsaimmat saaliit saatiin verkkokalastuksella.

Kalastustiedustelussa kysyttiin myös kalastusta haittaavista tekijöistä valmiiksi annettujen vaihtoehtojen perusteella. Tiedusteluun vastanneet Nuasjärvi – Rehja alueen kalastajat kokivat eniten kalastusta haittaaviksi tekijöiksi pyydysten likaantumisen, Terrafame Oy:n kuormituksen ja heikon saaliin. Rehjan puolella 15 % ja Nuasjärven puolella 12 % kalastaneista ilmoitti, ettei erityisiä kalastushaittoja ole. Ilmoitetut kalastushaitat jakautuivat huomattavasti vastanneiden kesken.

Kalastustiedustelussa oli myös mahdollista kommentoida vapaasti kalastusta haittaavista tekijöistä. Vapaissa kommenteissa useimmiten toistui huoli veden ja kalojen puhtaudesta. Lisäksi saaliiden koettiin vähentyneen viime vuosina. Muutama kalastaja kertoi Nuasjärven veden olleen poikkeuksellisen kirkasta ja osa havaitsi vedessä ajoittain vaahtoamista vuonna 2016.

Kirjanpitokalastus on pitkään kuulunut Sotkamon reitin säännöstelyn kalataloustarkkailuun ja vuodesta 2016 sen tulokset on raportoitu myös Terrafame Oy:n purkuputken tarkkailun osana. Nuasjärveltä (Rehjalla ei ollut kirjanpitäjiä) saatiin vuodelta 2016 viiden järvellä kalastaneen pyynti- ja saalistiedot. Vuosina 2011–2015 järvellä kalasti vielä kuudeskin kirjanpitokalastaja. Vuosina 2011–2016 kirjanpitäjät ovat kalastaneet pääasiassa harvoilla verkoilla (# 40–60 mm). Vuonna 2016 kalastettiin lisäksi uistelemalla sekä vähäinen määrä katiskoilla ja muikkuverkoilla. Kalastus harvoilla verkoilla painottui selvästi talveen ja muu pyynti kesään.

Kirjanpitokalastajien tärkeimmät saalislajit vuonna 2016 olivat kuha, hauki ja ahven. Lisäksi saatiin jonkin verran lahnaa sekä hieman madetta, siikaa, särkeä, taimenta ja muikkua. Hauki, ahven ja kuha ovat olleet Nuasjärven kirjanpitokalastajien tärkeimmät saalislajit myös koko tarkastelujaksolla 2011–2016. Kalastajakohtainen keskimääräinen saalis vuonna 2016 oli 152 kg. Se on samaa tasoa vuosien 2011–2015 saaliiden kanssa.

Kuhan yksikkösaalis harvoilla verkoilla on vaihdellut tarkkailujakson 2011–2016 aikana välillä 600–1 050 g/pkk. Vuoden 2016 kuhan yksikkösaalis oli tarkastelujakson runsain. Kuhan yksikkösaalis on ollut kasvussa vuodesta 2013 eteenpäin. Ahvenen harvojen verkkojen yksikkösaalis oli vuonna 2016 edellisvuosia alhaisempi. Hauen osalta saalis oli samaa luokkaa kuin tarkastelujakson 2011–2016 keskiarvo.

Nuasjärven kirjanpitokalastajien kommenttien mukaan vesi oli vuoden 2016 tammi-maaliskuussa kirkasta. Toisaalta tammikuussa verkoissa havaittiin mutaa ja limoittumista. Myös lokakuussa verkkojen ilmoitettiin olleen erittäin likaiset.

Kaupallisen kalastuksen vuoden 2016 pyynti- ja saalistiedot saatiin kolmelta kalastajalta. Vuotuinen verkkokalastuskertojen lukumäärä oli samaa tasoa

vuosina 2014 ja 2016 ja alhaisempi vuonna 2015. Sen sijaan pyydysten yhteenlaskettu keskimääräinen lukumäärä oli vuonna 2016 edellisvuosia pienempi. Isorysillä kalastettiin vuonna 2016 edellisvuosia enemmän. Maderysillä ei kalastettu enää vuonna 2016.

Yhteenlaskettu verkkokalastussaaalis on ollut huomattavasti rysäsaalista suurempi. Vuonna 2016 saatiin rysällä runsaasti lahnaa ja kuhaa. Selkeästi suurimmat saaliit on saatu joka vuosi kuhasta. Vuoden 2016 saalislajeihin kuuluivat myös siika, hauki, lahna, made ja ahven. Vuosina 2014–2015 saatiin edellä mainittujen lisäksi myös hieman muikkua ja taimenta.

Kalastajien ilmoittamat verkkosaaliit ovat olleet laskussa vuodesta 2014 lähtien. Saalismäärät olivat vuonna 2015 alhaisemmat jokaisen lajin osalta vuoteen 2014 verrattuna. Esimerkiksi vuoden 2015 kuhasaaalis oli alle puolet edellisvuoden vastaavasta. Vuoden 2016 verkkosaaliit olivat laskeneet kunkin kalalajin osalta edelleen. Sen sijaan rysäsaalis oli vuonna 2016 selkeästi edellisvuosia korkeampi.

Kaupallisten kalastajien kommenttien perusteella kalojen myynti on vaikeutunut imagohaitan vuoksi. Lisäksi yksi kalastaja ilmoitti joutuneensa siirtämään pyydyksiä toiseen järveen veden likaantumisen vuoksi.

Vuosi 2017

Metallipitoisuuksien määrittämisä ei vuonna 2017 tehty Nuasjärvi – Rehja alueen kaloista.

Kirjanpitokalastuksessa Nuasjärven puolen kuhasaaalis oli vuonna 2017 lajikohtaisista kokonaissaaliista selkeästi suurin ja hauen toiseksi suurin, kuten edellisnäkin vuosina. Lisäksi saatiin ahvenia, lahnoja, mateita, siikoja ja särkiä. Joidenkin lajien saaliissa on ollut suuria vuosikohtaisia eroja ja toisten saaliit ovat pysyneet melko tasaisina. Minkään lajin saaliit eivät ole kasvaneet tai pienentyneet koko tarkkailujakson 2011–2017 ajan. Kalastajakohtainen keskimääräinen saalis vuonna 2017 oli 246 kg, joka on tarkastelujakson 2011–2017 korkein.

Kuhan yksikkösaalis harvoilla verkoilla on poikkeusvuosia lukuun ottamatta kasvanut tarkkailujaksolla 2011–2017. Hauen yksikkösaalis oli vuonna 2017 tarkkailujakson suurin. Lahnan yksikkösaaliit ovat kasvaneet kahtena viimeisimpänä seurantavuotena yksikkösaaliin usean vuoden pienemisen jälkeen. Mateen, ahvenen ja siian yksikkösaaliit sen sijaan ovat poikkeusvuosia lukuun ottamatta laskeneet tarkkailujakson aikana.

Rehjan alueella kirjanpitokalastus oli tarkkailussa mukana ensimmäistä kertaa vuonna 2017 (kolme kalastajaa). Vuoden 2017 kalastus oli pääasiassa harvoilla verkoilla (solmuväli 45–60 mm) tapahtunutta.

Rehjan ahvenen, mateen ja siian verkkokohtaiset yksikkösaaliit olivat vuonna 2017 suurempia kuin Nuasjärven puolella tarkkailujaksolla 2011–2017. Sen sijaan kuhan yksikkösaaliit olivat Rehjalla pienempiä.

Kaupallisen kalastuksen tiedot pyydettiin tarkkailussa vuodelta 2017 neljältä aktiiviselta, aiempina vuosina Nuasjärvi – Rehja alueella kalastaneelta kalastajalta, joista kolme vastasi tiedusteluun. Kalastajat ilmoittivat, etteivät harjoita enää kaupallista kalastusta järvellä. Kaikki ilmoittivat jo vuoden 2017 alussa lopettaneensa kaupallisen kalastuksen.

Vuosi 2018

Metallipitoisuuksien määrittämiä ei vuonna 2018 tehty Nuasjärvi – Rehja alueen kaloista.

Kirjanpitokalastuksessa saatiin tiedot vain Rehjan alueelta, jossa tärkeimmät saalislajit vuonna 2018 olivat järjestyksessä kuha, made ja hauki. Muita saaliiksi saatuja kalalajeja olivat lahna, siika, ahven ja taimen.

Keskimääräinen verkkokohtainen yksikkösaalis oli noin 2 672 g/pkk. Kuhan yksikkösaalis oli lajikohtaisesti suurin (829 g/pkk) ja mateen toiseksi suurin (782 g/pkk). Hauen, mateen ja taimenen yksikkösaaliit olivat kasvaneet runsaasti. Ahvenen, kuhan ja lahnan yksikkösaaliit olivat pysyneet samansuuruisina edelliseen vuoteen verrattuna. Siian yksikkösaalis oli pienentynyt.

Verkkokoekalastuksissa sekä Nuasjärven että Rehjan alueen vuoden 2018 Nordic-verkkojen yksikkösaalis (Nuasjärvi 4 kpl/308 g, Rehja 2 kpl/121 g) oli aiempien vuosien tapaan pieni. Kummankin järven yksikkösaalis oli yksilömäärältään pienempi kuin vuonna 2016, mutta painoltaan suurempi (Nuasjärvi 9 kpl/276 g, Rehja 7 kpl/119 g). Lajisto oli monipuolinen, kuten aiempinakin tarkkailuvuosina.

Kiiski oli yleisin saalislaji Nuasjärvellä (37 % kappalemäärästä). Sen saalisosuus oli kasvanut edellisestä koekalastuskerrasta (12 %). Kuoreen saalisosuus (5 %) oli huomattavasti pienempi kuin edellisenä koekalastuskertana (32 %). Myös ahvenen saalisosuus (21 % kappalemäärästä) oli edelliskertaa pienempi (30 %).

Rehjalla yleisin saalislaji oli ahven (47 % kappalemäärästä). Ahvenen saalisosuus oli kasvanut huomattavasti edelliseen kalastuskertaan verrattuna (50 % kappalemäärästä). Kuoreen saalisosuus (11 %) oli myös Rehjan puolella huomattavasti pienempi kuin edelliskerralla (50 %).

Kaupallisen kalastuksen tiedot vuodelta 2018 pyydettiin tarkkailussa edellisten vuosien tapaan neljältä aktiiviselta, aiempina vuosina järvellä kalastaneelta kaupalliselta kalastajalta, joista kolme vastasi. Kalastajat ilmoittivat, etteivät harjoita enää kaupallista kalastusta järvellä.

Vuosi 2019

Metallipitoisuuksien seurannan perusteella Nuasjärvi – Rehja alueen ahvenien elohopeapitoisuudet olivat vuonna 2019 keskimäärin hieman suurempia kuin vuosina 2014 ja 2015, mutta pitoisuuksien kasvua ei voitu todeta tilastollisesti. Muissa vuoden 2019 tutkimusjärvissä ja kalalajeissa pitoisuuksien ei ole

tehtyjen tutkimusten perusteella havaittu kasvaneen eivätkä vertailualueen kuhien elohopeapitoisuudet poikenneet muiden tarkkailujärvien kuhien elohopeapitoisuuksista.

Kirjanpitokalastuksessa saatiin tiedot vain Rehjan alueelta. Tärkeimmät saalislajit vuonna 2019 olivat järjestyksessä kuha, hauki ja muikku. Muita saaliiksi saatuja kalalajeja olivat ahven, made, lahna, siika ja taimen.

Keskimääräinen verkkokohtainen yksikkösaalis oli noin 1 400 g/pkk. Kuhan yksikkösaalis oli lajikohtaisesti suurin (593 g/pkk) ja hauen toiseksi suurin (254 g/pkk). Lähes kaikkien saalislajien yksikkösaaliit pienentyivät. Ainoastaan taimenen yksikkösaalis kasvoi.

Kirjanpitokalastajien mukaan heinäkuussa verkkojen likaantuminen levien takia hankaloitti kalastusta. Voimakkainta likaantuminen oli heinäkuun loppupuolella vesien lämmentyä.

Kaupallisen kalastuksen tiedot vuodelta 2019 pyydettiin tarkkailussa edellisten vuosien tapaan neljältä aktiiviselta, aiempina vuosina järvellä kalastaneelta kaupalliselta kalastajalta, joista kolme vastasi. Kalastajat ilmoittivat, etteivät harjoita enää kaupallista kalastusta järvellä.

Syy-yhteyden arviointi

Ympäristövahinko korvataan ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain (737/1994) mukaan, jos syy-yhteyden todennäköisyys on osoitettavissa veden pilaantumisen ja aiheutuneen vahingon välillä. Syy-yhteyden todennäköisyyttä arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota muun ohella toiminnan ja vahingon laatuun sekä vahingon muihin mahdollisiin syihin.

Luvan mukaisesti purkuputken kautta 25.9.2015 alkaen johdetuista jätevesistä on aiheutunut Nuasjärven vedenlaadun alueellista huononemista, mikä on ilmennyt etenkin vesistön syys- ja kevättäyskiertojen välisinä kerrostuneisuusaikoina jätevesien purkupaikan läheisyydessä olevissa Nuasjärven syvänteissä sulfaattipitoisuuden nousuna (veden suolaantuminen). Päästöistä johtuvan vedenlaadun muutoksen (pilaantuminen) seurauksena kalat ovat karkottuneet purkuputken pään läheisiltä Nuasjärven syvänealueilta. Nuasjärvestä kaupallista kalastusta harjoittaneille kalastajille on aiheutunut karkottumisesta vahinkoa, koska kalastajat eivät ole enää saaneet yhtä hyvin saalista aikaisemmilta pyyntipaikoiltaan kuin ennen jätevesien purkuputken kautta johtamisen aloittamista. Edellä olevan perusteella on selvää, että syy-yhteyden vaatimus täyttyy päästöistä aiheutuneen Nuasjärven vesistön pilaantumisen, joka on ilmennyt kalojen karkottumisena, ja kaupallisen kalastuksen vaikeutumisen välillä. Luvan haltija on myös korvausesityksessään todennut purkuputken käytöstä aiheutuneen muutoksia kalakannan esiintymisalueisiin Nuasjärvestä ja siitä kalastajille aiheutuneen lisätyötä uusien pyyntipaikkojen etsinnässä.

Rehjan puolella ei voida todeta sellaista veden laadun muutosta, jolla olisi syy-yhteys kaupallisille kalastajille tai kalastusmatkailuyrityksille aiheutuneisiin

vahinkoihin. Vedenlaatutarkkailujen perusteella sulfaatin aiheuttamat vaikutukset (pitoisuusnousun aiheuttama kalojen karkottuminen) eivät ilmene Rehjalla samalla tavalla kuin Nuasjärven purkupuutken pään läheisissä syvänteissä.

Kalastusmatkailuyrittäjälle aiheutuneesta vahingosta pieni osa on voinut olla vesistön pilaantumisesta johtuvaa kalaston karkottumista, eli veden laadun heikkenemiseen sidoksissa olevaa vahinkoa. Näin voidaan arvioida olevan esimerkiksi jigipyynnin osalta (jigipyynti on pohjakalastusta), koska siitä on tullut tehotonta totutuilla pyyntipaikoilla. Tästä on voinut aiheutua kalastusmatkailuyrittäjälle taloudellista vahinkoa, mutta aluehallintovirasto katsoo sen olevan ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan kuitenkin niin vähäistä, ettei korvausta tällä perusteella voida määrätä. Suurin osa kalastusmatkailuyrittäjän toimintaan kohdistuneesta vahingosta on ollut mainehaittaan perustuvaa. Nuasjärveen johdettuista päästöistä aiheutuneella veden pilaantumisella ja kalastusmatkojen kysynnän loppumisella ei ole ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettua syy-yhteyttä.

Sekoittumisvyöhykkeellä ei ole merkitystä vesistön pilaantumisesta aiheutuneiden vahinkojen syy-yhteyden arviontiin tässä tapauksessa.

Veden laadun muutosten ja kalatukkureiden ostokäyttäytymisen muuttumisen välillä oleva syy-yhteys ei ole selvä. Saadun selvityksen mukaan Nuasjärven kalan myynti vaikeutui vuodesta 2015 alkaen kunnes se loppui kokonaan vuosien 2016–2017 vaihteessa. Nuasjärvi–Rehja alueen vesistö ei ole kuitenkaan vedenlaatutietojen ja kalojen metallipitoisuustietojen perusteella purkupuutkella johdettujen päästöjen seurauksena tai muutenkaan ollut muuttumassa siten, että muutokset olisivat vaikuttaneet Nuasjärvestä pyydettyjen kalojen laatuun.

Kalatukkureiden ostokäyttäytymisen muutos ei ole perusteltavissa purkupuutken kautta johdettujen jätevesien todellisilla vesistövaikutuksilla. Tukkureiden ostokäyttäytymisen muutos on johtunut pääasiassa Nuasjärveen kohdistuneesta mainehaitasta. Aluehallintoviraston 5.3.2020 antamassa vesistön pilaantumisesta aiheutuneiden vahinkojen korvauksia koskevassa päätöksessä nro 14–15/2020 aluehallintovirasto hyväksyi epätietoisuuden päästöjen vaikutuksesta kalojen käyttökelpoisuuteen yhdeksi korvausperusteeksi. Kyseisessä korvausasiassa tilanne oli Jormasjärven ja Laakajärven osalta kuitenkin merkittävästi erilainen kuin mitä se on nyt käsiteltävänä olevassa, Nuasjärveä ja Rehjaa, koskevassa asiassa. Tietoa Nuasjärveen johdettujen jätevesien määrästä ja laadusta on ollut saatavilla eikä asiaan liity ympäristöluvasta laadultaan tai määrältään poiketen johdettuja jätevesipäästöjä. Täten tähän asiaan ei liity samanlaista päästöjen tai järiveden laatua koskevaa epätietoisuutta, kuin mistä oli kyse kaupallisille kalastajille Jormasjärvellä ja Laakajärvellä vuosilta 2014–2016 määrättyissä korvauksissa. Nuasjärvellä ei ole myöskään annettu veden tai kalan käyttöön liittyviä käyttösuosituksia tai -rajoituksia.

Edellä sanotun perusteella Nuasjärvestä pyydetyn kalan mainehaitan välittömistä tai välillisistä vaikutuksista kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrittäjille aiheutuneita vahinkoja ei voida korvata vesistön pilaantumisesta aiheutuneina ympäristövahinkoina puuttuvan syy-yhteyden vuoksi.

Kalatalousmaksujen merkityksen arviointi korvausten kannalta

Aluehallintovirasto on 22.4.2015 antamassaan päätöksessä nro 43/2015/1 määrännyt Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesän maksamaan kalatalousviranomaiselle (Lapin ELY-keskukselle) kalatalousmaksun. Kalatalousmaksut on määrätty osaltaan kompensoimaan jätevesien johtamisesta syntyviä haittoja.

Kalatalousmaksuja koskevan lupamääräyksen (22) neljäs kappale (menettely kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisessa) on kumottu Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 28.4.2016 nro 16/0091/2.

Kalatalousmaksujen maksaminen on alkanut vuonna 2015, koska aluehallintoviraston päätöksessä on annettu lupa toiminnan aloittamiseen lupamääräysten mukaisesti muutoksenhausta huolimatta. Kalatalousmaksua koskevat aluehallintoviraston päätöksen lupamääräykset ovat pysyneet voimassa entisellään, vaikka purkuputkella johdettavia päästöjä vesistöön on rajoitettu hallinto-oikeuksien päätöksissä muutoksenhaun johdosta.

Päätöksessä määrättyjä kalatalousmaksuja on Lapin ELY-keskuksen 28.4.2020 antaman lausunnon mukaan vuosina 2015–2020 kertynyt 325.000 euroa, josta on edelleen käytettävissä 257.137,50 euroa. Kalatalousmaksuja on Nuasjärven alueella käytetty Korholanmäen ja Iivonperän venerantojen kunnostuksiin. Nuasjärvi – Rehja alueelta on myös pyydystetty kaloja laatututkimuksia varten, joissa selvitetään järven kalojen vierasainepitoisuuksia, ravintoarvoja ja yleistä käyttökelpoisuutta. Tarkempi kalojen laboratorioanalysointi toteutuu vuonna 2020. Kalojen analysointi on vielä tämän päätöksen antohetkellä kesken. Nuasjärven ja Rehjan kalojen laatua selvittävä tutkimus tuo lisätietoa järven kalojen ravintoarvoista. Mikäli kalat täyttävät laatuvaatimukset, voidaan selvityksellä ELY-keskuksen mukaan häivyttää epäluuloja järven kalojen ravinnoksi käytettävyydestä.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan kaivoksen päästöjen mielikuvahaitasta aiheutuvia menetyksiä kalan myynnille, kotitarve- ja virkistyskalastuksen houkuttelevuudelle ja menetetyille matkailu- ja lupatuloille on kuitenkin vaikea kalatalousmaksuvaroin kompensoida. Mikäli lausunnossa kuvatut kalatalousmaksuvaroilla tehtävät hoitotoimet ja kunnostukset parantavat vesistöjen tilaa ja selvitykset osoittavat järvien kalan olevan vierasaineiden suhteen hyvälaatuista, on toimilla mahdollista edistää alueen kaupallisten kalastajien ja kalastusmatkailuyrittäjien toimintaedellytyksiä. Toimien

vaikuttavuus näiden elinkeinojen kannalta edellyttää kuitenkin onnistunutta tiedotusta ja negatiivisten mielikuvien hälvenemistä.

Lisäksi Lapin ELY-keskus käyttää kalatalousmaksuja vuosina 2020–2021 Rehjan ja Nuasjärven alueella selvitykseen järvien rapukannan tilasta ja sen perusteella tehtävään toimenpidesuunnitelmaan. Lapin ELY-keskus on 5.6.2019 tehnyt päätöksen Nuasjärven purkupuutkea koskevan kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta ja toimeksiannosta vuosille 2019–2021.

Aluehallintovirasto on arvioidessaan kalatalousmaksujen käytön merkitystä Nuasjärvi – Rehja alueen kaupallisen kalastuksen ja kalastusmatkailuelinkeinon toimintaedellytyksiin ottanut huomioon saadut selvitykset alueen kalakantojen tilasta, kyseiselle vesialueelle kohdistuvat muut hoitotoimet ja Lapin ELY-keskukselta saadut selvitykset käytettyjen ja vielä huomattavalta osaltaan käyttämättömien kalatalousmaksujen kohdistumisesta eri toimenpiteisiin ja hoitotoimiin.

Purkupuutken kautta johdettavien päästöjen vuoksi määrättyjä, tasoltaan korkeita kalatalousmaksuja ei ole kohdistettu kalanistutukseen Nuasjärvi – Rehja alueelle. Sotkamon reitin säännöstelyllä osalla, johon myös Nuasjärvi – Rehja kuuluu, kalatalouden hoidon perusta koostuu velvoitehoidosta. Siinä merkittävimmän hoitopanostuksen muodostavat Sotkamon reitin säännöstelyn ja voimalaitosrakentamisen johdosta määrätty kalatalousvelvoitteet, jotka koostuvat istutusvelvoitteesta (siika- ja taimenistutukset) ja kalatalousmaksusta, jota on käytetty muun muassa kuhakannan elvyttämiseen ja vahvistamiseen. Tällä velvoitehoidolla on pystytty pitämään yllä Sotkamon reitin säännöstellyn osan hyvä istutustaso 1990-luvulta alkaen.

Kalataloustarkkailun tietojen perusteella Nuasjärvi – Rehja alueen kalakannoissa ei ole purkupuutken kautta johdettujen päästöjen seurauksena tapahtunut laaja-alaisesti kalakantoihin kohdistuvia vaikutuksia. Kalatalousmaksujen käyttäminen kalojen (siika, taimen ja kuha) lisääntymiseen ei olisi hyvittänyt kaupalliselle kalastukselle kalojen karkottumisen seurauksena aiheutunutta vahinkoa.

Tässä tilanteessa aluehallintovirasto on katsonut, että lupamääräyksessä 22 määrätyn kalatalousmaksujen käyttö ei ole kohdistunut kaupallisen kalastuksen ja kalastusmatkailuelinkeinon toimintaedellytyksiin niin, että niiden käyttö tulisi ottaa huomioon korvauksia määrättäessä.

Korvausten määrittäminen

Ympäristönsuojelulain ja ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain perusteella määrättävien korvausten arvioinnissa otetaan huomioon ympäristöluvassa sallittu päästöjen määrä sekä toteutuneet päästöt ja niiden vaikutukset Nuasjärvi – Rehja alueella.

Korvauksia määrättäessä lähtötietona on pidetty luvan haltijan päätöksen numero 43/2015/1 lupamääräyksen 25 velvoittamana teettämää, 6.3.2017

valmistunutta selvitystä, joka antaa perustiedot (veden laadun kehittyminen, saalistiedot, kalojen myynnin ja kaupallisen kalastuksen sekä kalastusmatkailutoiminnan harjoittamisen vaikeutuminen) Terrafame Oy:n kaivoksen purkupuutken kautta johdettujen jätevesien vaikutuksista kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailuyrittämiseen Nuasjärvi – Rehjalla. Selvitys on laadittu osin kaupallisten kalastajien ja kalastusmatkailuyrittäjien antamien kirjallisten kyselyvastausten perusteella. Lisäksi aluehallintovirasto on ottanut huomioon myös tarkkailutiedot päästöistä, kalataloudellisen tilan kehittymisestä ja veden laadun muutoksista sekä kaupallista kalastusta ja kalastusmatkailutoimintaa harjoittaneiden muistutuksissaan antamat tiedot kalastusolosuhteista.

Terrafame Oy on korvausesityksessään esittänyt korvauksia maksettavaksi muun ohella kalojen esiintymisalueiden muutoksesta seuranneesta uusien kala-apajien etsimiseen kuluneesta ylimääräisestä työajasta. Korvausesitys perustuu kahden viikon vuosittaiseen lisätyöaikaan kolmen vuoden aikana. Aluehallintovirasto ei ole pitänyt korvausten määritystapaa riittävän kattavana.

Aluehallintovirasto on määrittänyt korvaukset käytettävissä olevaan tietoon perustuen kokonaisvahinkona luvan haltijan korvausesityksessä ilmoitettuihin kaupallisten kalastajien vuosituloihin suhteutettuna. Vahinkoprosentti on arvioitu korvaukseen oikeutetuille, Nuasjärven alueen kaupallisille kalastajille 20 %:ksi vuosina 2015 ja 2016, jolloin heidän on pitänyt tehdä suurin työ uusien pyyntiapajien löytämiseksi ja pyyntimenetelmien sopeuttamiseksi muuttuneeseen tilanteeseen. Vuonna 2017 vahinko on arvioitu 10 %:ksi. Tässä vaiheessa kalastajat ovat pystyneet sopeuttamaan pyyntialueet ja -menetelmät jo pääosin uutta tilannetta vastaavaksi.

Nuasjärven kaupallisen kalastuksen vaikeutumisesta määrätään korvauksia maksettavaksi myös ajalta, jolloin kaupallinen kalastus oli kokonaan loppunut Nuasjärvellä. Kalastajilla on katsottava olleen oikeus etsiä uusia pyyntipaikkoja muualtakin kuin Nuasjärveltä menettämättä kalastuksen vaikeutumisesta määrättävää korvausta. Korvaus ei ole riippuvainen siitä, onko kaupallinen kalastaja yrittänyt jatkaa kalastusta etsimällä nimenomaan Nuasjärvi – Rehjalta uusia kala-apajia vai onko kalastaja siirtänyt kalastuksen toiselle järvelle. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan oikeus korvaukseen säilyy, vaikka muualle siirtymisen perusteena olisi lopulta ollut Nuasjärvestä pyydettyjen kalojen mainehaitta, joka ei ole syy-yhteydessä vesistön pilaantumiseen.

Korvausjakso

Purkupuutken kautta johdettujen päästöjen vaikutukset ovat kohdistuneet Nuasjärven kaupalliseen kalastukseen purkupuutken käyttöönotosta 25.9.2015 alkaen. Jätevesien vaikutukset ovat alkaneet näkyä veden laadun tarkkailuissa vuoden 2015 lopulla sulfaatin pitoisuusnousuna. Päästöjen vaikutuksista on aiheutunut kaupalliselle kalastukselle korvattavaa vahinkoa purkupuutken käyttöönotosta alkaen.

Nuasjärveen johdetun sulfaattikuormituksen taso on laskenut vuoden 2017 jälkeen. Vuosina 2018 ja 2019 Nuasjärveen johdetuilla päästötasoilla ei ole enää aiheutunut kaupalliselle kalastukselle vesistön pilaantumisesta sellaista vahinkoa, joka olisi ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaan korvattavaa.

Korvausjaksoa määritettäessä on otettu huomioon, että kaupallisen kalastajan ei voida edellyttää aktiivisesti seuraavan tai tietävän luvan haltijan kulloinkin vesistöön johtamia päästöjä, vaan hänen tulee voida hyvissä ajoin ennakkoon suunnitella esimerkiksi seuraavan pyyntikauden toimintansa. Veden laadun ja kalatalouden tarkkailutulokset julkaistaan aina viiveellä ja tämä aiheuttaa väistämättä kaupallisten kalastajien toimintaan kohdistuvaa epävarmuutta. Kalastajat ovat aluehallintoviraston arvion mukaan pystyneet vuoden 2017 loppuun mennessä etsimään purkupuutken ympäristön vesialueita korvaavia pyyntialueita muualta.

Edellä olevan perusteella korvaukseen oikeuttavaksi ajanjaksoksi on määrätty 25.9.2015–31.12.2017.

Muut korvaukset

Terrafame Oy:n korvausesityksessä on kiistetty Nuasjärven veden pilaantuminen. Terrafame Oy on kuitenkin esittänyt korvauksia maksettavaksi kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrittäjälle. Korvattavaksi vahinkolajeiksi luvan haltija on esittänyt haitankärsijästä riippuen uusien kala-apajien etsimiseen kuluneen työajan, uusien kalanmyyntikanavien järjestämiseen kuluneen työajan, pyyntivälineiden siirrosta toiselle järvelle aiheutuneen kustannuksen ja kalastusmatkailutoiminnan tyrehtymisen.

Edellä kohdassa ”Vesistön pilaantumisesta aiheutuneet vahingot” esitetyn mukaisesti aluehallintovirasto on pitänyt uusien kala-apajien etsimiseen kulunutta ylimääräistä työaika vesistön pilaantumisesta johtuneesta kalojen karkottumisesta aiheutuneena vahinkona. Sen sijaan uusien kalanmyyntikanavien etsinnästä aiheutuneita kustannuksia ja kalastusmatkailutoiminnan tyrehtymistä ei voida pitää tässä tapauksessa vesistön pilaantumisesta aiheutuneina ympäristövahinkoina. Näillä vahingoilla ei ole suoraa syy-yhteyttä vesistön pilaantumiseen. Korvaukset kyseisistä vahingoista on määrätty sen vuoksi Terrafame Oy:n esityksen mukaisesti.

Ennakoimaton vahinko

Purkupuutken rakentaminen Nuasjärveen on aloitettu kesällä 2015. Terrafame Oy on korvausesityksessään todennut, että kalastajien havaintojen perusteella purkupuutken rakentamisen aikana rakennustyömaata ympäröivät vesialueet samentuivat, vaikka kaivualue oli ympäröity silttiverholla. Samentuman johdosta joidenkin kalastajien oli siirrettävä pyydyksensä pois hankkeen lähialueelta. Terrafame Oy on korvausesityksessään lisäksi todennut, että purkupuutken rakentamisesta on aiheutunut vaikutuksia kalastuksen kohteena olevan kalakannan esiintymisalueisiin Nuasjärvessä.

Aluehallintovirasto oli purkuputkipäätöksessä nro 43/2015/1 antanut määräyksen purkuputken rakentamisalueen suojaamisesta muusta vesialueesta suojaverholla eli geotekstiilillä. Aluehallintoviraston perustelujen mukaan määräyksellä oli tarkoitus vähentää merkittävästi kaivutöistä aiheutuvan samentuman leviämistä alueella.

Ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia valtion ympäristölupaviranomaiselle tehtävällä hakemuksella. Terrafame Oy on hyväksynyt korvausesityksessään [REDACTED] luvan haltijan teettämän kyselyn vastauksessa esittämän 1.000 euron vaatimuksen, joka koski purkuputken rakennustyömaan aiheuttaman veden samennuksen vuoksi aiheutuneita kolmen isorysän siirtokulua Kiantajärveen. Korvaus ennakoimattomasta vahingosta on määrätty Terrafame Oy:n esityksen mukaisesti.

Korvauksensaajakohtaiset laskelmat

[REDACTED]

Vesistön pilaantumisesta aiheutunut vahinko:

Aluehallintovirasto on laskenut [REDACTED] maksettavaksi määrätyn korvauksen seuraavasti:

[REDACTED]

Muu vahinko:

- Uusien kalan myyntikanavien järjestämisen aiheuttama lisätyö ja kulut 1.506,00 €

Ennakoimaton vahinko:

- Kolmen isorysän siirtokulu Nuasjärven purkuputken rakennustyömaan aiheuttaman veden samennuksen vuoksi 1.000,00 €

Edellä olevan perusteella maksettavaksi määrättävä korvaus [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vesistön pilaantumisesta aiheutunut vahinko:

Aluehallintovirasto on laskenut [REDACTED] maksettavaksi määrätyn korvauksen seuraavasti:

[REDACTED]

Muu vahinko:

- Kalastusmatkailutoiminnan tyrehtyminen Nuasjärven talviverkkokalastuksessa 1.250,00 €
- Uusien kalan myyntikanavien järjestämisen aiheuttama lisätyö ja kulut 1.279,00 €

Edellä olevan perusteella maksettavaksi määrättävä korvaus [REDACTED]

Vastaus yksilöityihin vaatimuksiin

Vastauksena muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin aluehallintovirasto on viitannut ratkaisuun perusteluineen ja todennut seuraavaa:

Nyt käsiteltävässä asiassa on kyse ympäristöluvan nro 43/2015/1 mukaisesti 25.9.2015 alkaen Nuasjärveen purkuputken kautta johdetuista jätevesistä aiheutuneesta vesistön pilaantumisesta kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrittäjille aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Näin ollen Jormasjärveä koskevat vaatimukset on jätetty tutkimatta. Samoin muita kuin vesistön pilaantumisesta aiheutuneita vahinkoja koskevat korvausvaatimukset on jätetty tutkimatta.

Kirjelmissä on vaadittu tässä päätöksessä ratkaistua pidempää vahingon jatkumisaikaa ja suurempia korvaussummia, mihin aluehallintovirasto on ratkaisussaan päätenyt. Niiltä osin vaatimukset on hylätty ratkaisun perusteluissa esitettyyn viitaten.

Lisäksi aluehallintovirasto on todennut seuraavien muistuttajien vaatimusten osalta seuraavaa:

[REDACTED]

Aluehallintovirasto on jättänyt [REDACTED] ja hänen asiakumppaneidensa muistutuskirjelmissä esitetyt korvausvaatimukset tutkimatta.

Perusteluinaan aluehallintovirasto on viitannut korkeimman hallinto-oikeuden 9.5.2017 antamaan päätökseen taltionumero 2157. Korkein hallinto-oikeus on päätöksensä perusteluissaan todennut, että kun [REDACTED] ja hänen asiakumppaninsa eivät ole hallinto-oikeudessa eivätkä myöskään korkeimmassa hallinto-oikeudessa antaneet selvitystä kalastamisestaan Nuasjärvellä vuosina 2014 ja 2015, on hallinto-oikeus voinut jättää heidän

valituksensa tutkimatta sillä mainitsemallaan perusteella, ettei valituksenalaisen luvan mukainen toiminta ole vaikuttanut valittajien etuun tai oikeuteen ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Korkein hallinto-oikeus on todennut, että [REDACTED] [REDACTED] asiassa esittämästä selvityksestä ei käy ilmi, että he olisivat harjoittaneet ammattikalastusta Nuasjärvessä vuoteen 2015 eli aluehallintoviraston purkuputken ympäristölupaa koskevan päätöksen antamiseen asti. Heidän korkeimmalle hallinto-oikeudelle toimittamansa selvitykset eivät myöskään ole osoittaneet heidän kalastuksensa Nuasjärvellä estyneen juuri kyseisen purkuputkea koskevan aluehallintoviraston päätöksen vuoksi. He ovat itsekin todenneet, ettei heillä ole toimittaa selvitystä kalastuksestaan Nuasjärvessä vuodelta 2014.

Aluehallintovirastolle ei ole esitetty sellaista uutta tietoa muistuttajien asianosaisuudesta, jonka perusteella asiaa olisi tullut nyt tulkita toisin.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. [REDACTED] ja asiakumppaneiden valitus

[REDACTED] on asiakumppaneineen vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan siltä osin kuin siinä on jätetty tutkimatta muutoksenhakijoiden korvausvaatimukset. Korvausvaatimus on tutkittava ja korvaukset on määrättävä maksettavaksi.

Lisäksi on vaadittu, että päätöstä muutetaan maksettavaksi määrätyn korvausajanjakson osalta siten, että uudeksi aikarajaksi määritetään ajanjakso 25.9.2015–31.12.2020 ja korvaukset lasketaan pidentyneellä ajanjaksolla. Menetykset tulee laskea täysimääräisesti korvauksiin vuosittain.

Muutoksenhakijat ovat perustelleet vaatimuksiaan muun ohella seuraavalla tavalla:

Päätöksessä on esitetty, että kalastuksen jo vuonna 2014 lopettaneita Nuasjärven kalastajia ei ole otettu mukaan korvauskäsittelyyn. Muutoksenhakijat on jätetty korvausten ulkopuolelle. Tutkimatta jättäminen loukkaa kyseisten kaupallisten kalastajien oikeutta, koska muikun troolauksen jouduttiin jo lopettamaan ennen vuotta 2014, koska yksikään kalatukku ei ole ostanut Nuasjärvestä pyydettyä muikkua enää vuonna 2012 tai sen jälkeen.

Aluehallintovirastolle annetuista selvityksistä käy selvästi ilmi, että muutoksenhakijat ovat joutuneet kysynnän loputtua lopettamaan troolauksen ja myös verkkopyynnin Nuasjärvestä ja siirtymään Oulujärvelle kalastamaan verkoilla. Kalastuksen siirto tapahtui jo vuonna 2012, joten asianosaiset eivät ole voineet kalastaa Nuasjärvellä vuonna 2014, jolloin kalastaminen on määritelty korvausperusteiseksi.

Korvausperusteeksi on määriteltävä purkuputken aiheuttama haitta. Purkuputki ja sen kautta johdettavat jätevedet pitävät edelleen yllä sitä, että tänäkään päivänä yksikään kalatukku ei osta Nuasjärvestä pyydettyä kalaa.

Kalastajat on laitettu perustuslain vastaisesti keskenään eriarvoiseen asemaan, sillä jotkut verkkokalastajat onnistuivat myymään kuhaa vielä vuonna 2014, mutta muikkua ei ostettu Nuasjärveltä.

Tärkeintä tässä asiassa on purkuputki ja sen aiheuttama haitta. Jos purkuputkea ja sen johtamia jätevesiä ei olisi, niin muutoksenhakijat varmasti troolaisivat edelleen Nuasjärvestä ja kala menisi kaupaksi ja haittaa ei olisi. Korvattavaa haittaa ja menetystä on paljon lähtien vuodesta 2008, 2010 ja 2012, jolloin Nuasjärveen laskettiin paljon jätevesiä.

Aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että Nuasjärvestä pyydetuille kaloille löytyy edelleen markkinat. Tämä ei vastaa totuutta. Yrityksistä huolimatta Nuasjärven kalaa ei osta kukaan. Aluehallintovirasto on päätöksessään esittänyt tiedon siitä, että eräs tukku ostaisi myös Nuasjärvestä pyydettyä kalaa, mutta todellisuudessa tämäkin tukku hankkii kalansa Oulujärvestä kalastavilta.

Johdettavista jätevesistä on aiheutunut ja aiheutuu edelleen kaupalliselle kalastukselle vesistön pilaantumisesta vahinkoa ja ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaan korvattavaa haittaa. Korvattava haitta ei pääty johonkin tiettyyn päivämäärään (esimerkiksi päätöksessä määritelty 31.12.2017), vaan vasta silloin kun haittaa ei ole. Muutoksenhakijoiden osalta troolausta ei ole ollut mahdollista kompensoida, koska troolilupaa muille järville ei ole saatu. Verkkokalastus on voitu kesäisin siirtää Oulujärvelle, mutta kulut ovat aikaisempaa suuremmat.

2. [REDACTED] valitus

[REDACTED] on valituksessaan vaatinut aluehallintoviraston päätöstä muutettavaksi korvausprosenttien ja -määrien osalta.

Muutoksenhakija on perustellut vaatimuksiaan muun ohella siten, että uusien pyyntialueiden etsintä ja hankinta ovat tuoneet tullessaan moninkertaisen määrän odottamattomia lisäkuluja. Matkat ovat moninkertaistuneet (esimerkiksi vuonna 2016 matkakustannukset Nurmeksen Pieliselle oli 8 000 kilometriä viiden kuukauden aikana), aikaa menee matkustamiseen, kalat joudutaan pakkaamaan ja kuljettamaan rahtiasemalle, pyydysten lupamaksut ovat kohonneet ja monellekaan järvelle ei saa lupia isorysälle. Pyyntipaikkoja joutuu etsimään edelleen. Isoryysiä on oltava, jos aikoo kalastuksella pärjätä pääelinkeinona. Kalatukkureiden ostohaluttomuudella ja Terrafame Oy:n purkuputken vaikutuksella vesistöihin ja kalastoon on selvä syy-yhteys ja se olisi tullut ottaa päätöksenteossa huomioon. Muutoksenhakija on viitannut vastaavanlaiseen korvausasiaan, joka on käsitelty hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Terrafame Oy on määrätty maksamaan kalatalousmaksua, joka merkitsee sitä, että haittaa tulee olemaan myös tulevina vuosina. Näin ollen tulisi jatkua myös kalastajakorvauksen maksu.

Kalatalousmaksu perustuu siihen, että tuotetaan haittaa kalastolle ja kalastukselle. Haitta ja vahinko jatkuvat edelleen. Tukkurit eivät osta Nuasjärvestä pyydettyä kalaa ja se on purkuputken vaikutuksen syytä. Koko maakunnan paras ja kalaisin järvi on pilattu. Nuasjärvestä pyydettyjen kalojen arvo on nolla euroa.

3. [REDACTED] *valitus*

[REDACTED] on valituksessaan vaatinut, että aluehallintoviraston päätöstä tulee muuttaa siten, että Terrafame Oy:n maksettavaksi määrättyjä korvauksia tulee olennaisesti korottaa.

Vaatimuksia on perusteltu muun ohella siten, että vahingonkorvausoikeudessa lähdetään pääsääntöisesti siitä, että vahingon aiheuttaja joutuu korvaamaan täysimääräisestä aiheuttamansa vahingot. Aluehallintovirasto on velvoittanut Terrafame Oy:n korvaamaan muutoksenhakijalle [REDACTED] euroa korkoineen, mikä summa on vain murto-osa todellisista vahingoista. Maksettavaksi määrättävien vahingonkorvausten tulee vastata todellisia taloudellisia menetyksiä.

Muutoksenhakija on toiminut täysipäiväisenä kalastajana vuodesta 2008 lähtien Nuasjärvellä. Kalastus Nuasjärvellä päättyi vuonna 2015, kun Terrafame Oy alkoi rakentaa kaivoksen jätevesiputkea kaivokselta Nuasjärveen.

On kiistatonta, ettei ammattimainen kuhan kalastaminen ole enää purkuputken rakentamisen jälkeen ollut mahdollista Nuasjärvellä, koska mikään tukkuliike ei osta Nuasjärvestä pyydettyä kalaa. Purkuputken maine on pilannut myös Nuasjärven kalan maineen, eivätkä kuluttajat halua ostaa sieltä pyydettyä kalaa, vaikka se objektiivisesti voisikin olla täysin syömäkelpoista. Kun Terrafame Oy alkoi laskea jätevesiä Nuasjärveen, niin suolapitoinen vesi laskeutui syvänteisiin, joista kuhakanta siirtyi mataliin vesiin. Verkkokalastukselle nimenomaan syvänteet olivat parhaita pyyntipaikkoja. Matalassa vedessä verkkokalastus on huomattavasti hankalampaa, koska vaarana on talvella verkkojen jäätyminen ja kesällä matalassa vedessä olevien virtausten vaikutus verkkojen siirtymiseen ja likaantumiseen. Vedestä mitatut raskasmetallipitoisuudet ja muut purkuputken mukanaan tuomat haitalliset aineet ovat osaltaan vaikuttaneet tukkuliikkeiden kantaan kalan ostamisesta.

Terrafame Oy on hankkinut Ramboll Oy:ltä selvityksiä purkuputken kalastukselle aiheuttamista haitoista. Ramboll Oy:n selvitykset ovat selvästi tarkoitushakuisia, eikä niitä voida asettaa päätöksen perusteluiksi. Selvitykset olisi tullut hankkia puolueettomalta taholta.

Suurempimittainen kalojen myynti voi tapahtua ainoastaan tukkuliikkeiden kautta, sillä esimerkiksi paikalliset ruokakaupat ostavat kerrallaan ainoastaan muutamia kymmeniä kiloja kuhafilettä, ja yksittäisille kuluttajille myynti on minimaalista. Saatu korvaus huomioon ottaen työn määrä ei ole järkevä verrattuna siihen, että tukkuliikkeen auto käy päivittäin hakemassa koko saaliin.

Vuosina 2008–2015 kalojen myynnistä saadut tulot vaihtelivat vuosittain [REDACTED]. Aluehallintoviraston päätöksestä ilmenee, että vuosien 2012–2015 kalanmyyntitulot olivat keskimäärin [REDACTED] euroa. Tuolloin niin sanotun pyöreän kuhan myyntihinta välittäjille oli keskimäärin 5 euroa kilolta. Vuonna 2016 saalismäärät ja myyntitulot ovat vähentyneet selkeästi, kun muutoksenhakija on siirtynyt Oulujärvelle. Vuodesta 2017 lähtien [REDACTED] vuosittaiset myyntitulot ovat vaihdelleet välillä [REDACTED] euroa vuodessa. Tällä hetkellä pyöreästä kuhasta maksetaan noin 9 euroa kilolta eli lähes kaksinkertainen määrä aikaisempaan nähden. Oulujärvelle siirtyminen on alentanut saalismäärää yli 30 prosentilla verrattuna Nuasjärvestä saatuihin saalismääriin. Aluehallintoviraston päätöksessä haitaksi on vuosina 2015 ja 2016 määritelty 20 prosenttia ja vuodelta 2017 10 prosenttia. Haittaprosenttia laskettaessa ei voida laskea pelkkiä tuloja, sillä kalan kilohinnan noustessa, tulee haittavaikutus laskea saaliskiloissa eikä saaliista saaduilla rahatuuloilla. Oikea prosenttiluku tulisi olla vähintään edellä laskettu 30 prosenttia.

Nuasjärvellä pienin silmäkoko verkoissa oli kuhan pyynnissä 50 mm, Oulujärvellä pienin silmäkoko on 55 mm. Tämä aiheutti sen, että muutoksenhakija on joutunut uusimaan koko verkkokalustonsa. Hän joutui hankkimaan 120 uutta kalastusverkkoa a 120 euroa eli yhteensä verkkojen uusimiseen on mennyt 24.000 euroa. Vanhojen verkkojen myynnistä hän sai muutamia tuhansia euroja, mutta joka tapauksessa hänen tappionsa olivat huomattavat. Muutoksenhakijan Nuasjärvelle hankkima vene on liian pieni suurelle Oulujärvelle, jossa isoilla selillä aallot ovat huomattavasti suurempia kuin Nuasjärvellä. Kovalla tuulella vene on riskitekijä, ja jossain vaiheessa muutoksehakijan on hankittava huomattavasti isompi ja turvallisempi vene, josta tulee aiheutumaan suuret kustannukset. Käytettynäkin ostettu vene tulee maksamaan vähintään 10.000 euroa. Lisäksi hän on joutunut vuokraamaan kalastustarvikkeita varten varastotilan, josta hän joutuu maksamaan vuokraa 160 euroa kuukaudessa eli 1.920 euroa vuodessa.

Muutoksenhakijan laskelman mukaan jokainen matka Oulujärvelle on noin 10 kilometriä pitempi kuin Nuasjärvellä. Kalastuspäiviä on sulan veden aikana noin 200 vuodessa ja jäätien aikaan noin 120 päivää vuodessa. Rospuuttoaikana syystalvella ja keväällä kalastaminen ei ole mahdollista. Näitä päiviä on vuodessa 40–60. Ylimääräisiä kilometrejä tulee vuosittain 320 x 10 kilometriä eli yhteensä 3 200 kilometriä. Verottajan hyväksymä kilometrikorvaus moottoriveneellä on 110 senttiä/kilometri ja moottorikelkalla 104 senttiä/kilometri. Oulujärvelle siirtyminen on siten lisännyt pelkkiä kalastamisesta aiheutuvia kuluja yli 3.000 eurolla vuodessa.

Aluehallintovirasto on määrännyt korvauksia kalanmyyntikanavien etsimisestä ja kalastusmatkailun tyrehtymisestä ainoastaan 2.529 euroa, vaikka aiheutuneet vahingot ovat olennaisesti suurempia. Korvauksia ei ole maksettu kalustolle aiheutuneista tappiosta, jotka ovat selkeitä purkuputken aiheuttamia vahinkoja, ja jotka tulisi korvata täysimääräisesti.

Muutoksenhakija pääsee eläkkeelle vuonna 2032. Korvauksia on määrätty maksettavaksi ainoastaan vuosilta 2015–2017, vaikka korvauksia olisi tullut

määrätä maksettaviksi vähintään kymmeneltä vuodelta eli vuoteen 2025 saakka. Tulot ovat pysyvästi pienentyneet, ja tulonhankintaan liittyvät menot ovat pysyvästi suurentuneet, ja näistä tulisi määrätä maksettavaksi täysi korvaus.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on antanut valitusten johdosta lausunnon, jossa se on todennut, että valituksissa ei tuoda esiin sellaisia uusia asiaan liittyviä seikkoja, joiden perusteella aluehallintoviraston päätöstä olisi tarve muuttaa tai kumota ja palauttaa uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintovirasto on viitannut korvausratkaisuun ja sen perusteluihin.

Aluehallintovirasto on lisäksi todennut [REDACTED] valituksessa esitettyyn liittyen, että kalatalousmaksun niin sanottu määräämiskynnys ei vastaa ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaista veden pilaantumisesta aiheutuvien vahinkojen korvauskynnystä. Näin ollen myöskään nyt kysymyksessä olevan asian kalatalousmaksun ja vesistön pilaantumisesta aiheutuneiden vahinkojen korvauksen ajallisen keston ei voida ajatella olevan sama.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Lapin ELY-keskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalvelulle, Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen. Vastineita ei ole annettu.

Terrafame Oy on antanut valitusten ja lausunnon johdosta vastineen, jossa se on vaatinut, että [REDACTED] ja kumppanien valitus tulee jättää tutkimatta. [REDACTED] valitusten osalta yhtiö on vaatinut vaatimusten hylkäämistä.

[REDACTED] ja hänen asiakumppaneillaan ei ole valitusoikeutta päätöksestä. [REDACTED] asiakumppaneineen ei ole ympäristönsuojelulain tarkoittama asianosainen asiassa. Yhtiö on viitannut valituksenalaisen päätöksen perusteluissa esitetyn tavoin korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 9.5.2017 taltionumero 2157, koskien Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä 28.4.2016 numero 1/00091/2, jolla on käsitelty Nuasjärven purkupuutkiluvasta tehdyt valitukset ja jätetty tutkimatta [REDACTED] ja asiakumppaneiden valitus. [REDACTED] ja tämän asiakumppaneiden vaatimukset koskevat vahinkoja, jotka eivät kuulu nyt kyseessä olevan korvausmenettelyn piiriin.

Valitusten osalta yhtiö on esittänyt muun ohella seuraavaa:

Valituksenalaisessa päätöksessä ja tässä korvauskäsittelyprosessissa on kyse Nuasjärven purkupuutkiluvan mukaisesti vuodesta 2015 alkaen johdettujen jätevesien johtamisesta Nuasjärven ja Rehjan alueen ammattikalastajille sekä

kalastusmatkailuyrityksille aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Asiassa on tarkemmin ottaen kyse korvauksista, joita maksetaan Nuasjärven purkuputkiluvan lupamääräyksen 25 perusteella. Tästä johtuen nyt kyseessä olevan korvausmenettelyn piiriin kuuluvat ainoastaan Nuasjärven purkuputken kautta johdetuista jätevesipäästöistä kaupalliselle kalastukselle aiheutuneet haitat, eikä prosessissa voida huomioida purkuputken käyttöönottoa edeltävänä aikana väitetyksi aiheutuneita haittoja.

Valituksenalaisen päätöksen mukainen korvaukseen oikeuttava ajanjakso 25.9.2015–31.12.2017 on Terrafame Oy:n mukaan oikein määritelty. Nuasjärven purkuputken kautta johdettujen päästöjen vaikutukset ovat kohdistuneet Nuasjärven kaupalliseen kalastukseen purkuputken käyttöönotosta 25.9.2015 alkaen. Purkuputken kautta johdettujen vesien sulfaattikuormitus on ollut suurimmillaan vuosina 2016 ja 2017. Nuasjärveen johdetun sulfaattikuormituksen taso on laskenut vuoden 2017 jälkeen. Vuosina 2018 ja 2019 kuormitus Nuasjärveen on ollut selvästi pienempää kuin lainvoimainen ympäristölupa olisi mahdollistanut. Terrafame Oy on ilmoittanut yhtyvän valituksenalaiseen päätökseen, jonka perustelujen mukaan vuosina 2018 ja 2019 Nuasjärveen johdetuilla päästötasoilla ei ole enää aiheutunut kaupalliselle kalastukselle vesistön pilaantumisesta sellaista vahinkoa, joka olisi ympäristövahinkolain mukaan korvattavaa.

Nuasjärven purkuputkiluvan lupamääräyksessä 25 on veloitettu luvan haltija tekemään tarkkailuihin perustuva selvitys purkuputken vaikutuksista ja arvio aiheutuneista vahingoista sekä vahingonkäräjakohtainen korvausesitys. Terrafame Oy on tämän johdosta teettänyt 6.3.2017 valmistuneen Ramboll Oy:n selvityksen Nuasjärven purkuputken vaikutuksen korvaamisesta järven kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrittäjälle. Selvitys on sisältänyt tiedot veden laadun kehittymisestä, saalistiedot sekä tiedot kalojen myynnin ja kaupallisen kalastuksen sekä kalastusmatkailutoiminnan harjoittamisen vaikeutumisesta. Selvitys on laadittu osin kaupallisten kalastajien ja kalastusmatkailuyrittäjän antamien kirjallisten kyselyvastausten perusteella. Lisäksi hakemuksen täydennyksenä on toimitettu kaivoksen pintavesien tarkkailun vuosiraportti 2019. Edellä esitetyn lisäksi lupaviranomainen on ottanut huomioon myös tarkkailutiedot päästöistä, kalataloudellisen tilan kehittymisestä ja veden laadun muutoksista sekä kaupallista kalastusta ja kalastusmatkailutoimintaa harjoittaneiden muistutuksissaan antamat tiedot kalastusolosuhteista.

Korvausvelvollisuutta arvioidessa on huomattava, että Nuasjärven vesi ei ole pilaantunut, vaikka Nuasjärven purkuputkiluvan mukaisesti purkuputken kautta johdetuista jätevesistä onkin aiheutunut tilapäisesti vedenlaadun alueellista huonontumista. Kaupalliselle kalastukselle Nuasjärvässä kohdistuneet haitat ovat edellä todetusti johtuneet yksinomaan niistä vaikutuksista, jotka ovat aiheutuneet purkuputken kautta johdettujen jätevesien kerrostumisesta purkupaikan lähistön syvänteisiin. Kalastolle ei ole aiheutunut vahinkoa, kalojen laatu ei ole muuttunut, eikä Nuasjärven kalataloudellinen tuotanto ole vähentynyt. Uutisointi kaivoksen toiminnasta on aiheuttanut imagohaittaa, jonka seurauksena osa tukkukauppiaista on lopettanut Nuasjärven kalan ostamisen. Ainoastaan jätevesipäästöistä aiheutuneet

tosiasialliset ympäristövaikutukset voivat synnyttää yhtiölle korvausvastuun, eikä kaivoksen luvallisesti johtamalla jätevesipäästöillä ja mahdollisesta kaivoksen mainehaitasta johtuvalla vaikutuksella vesistöjen käyttöön ole syy-yhteyttä.

Terrafame Oy on todennut lupaviranomaisen asiassa antamaan lausuntoon viitaten, että kalatalousmaksun määräämiskynnys ei vastaa ympäristövahinkolain mukaista veden pilaantumisesta aiheutuvien vahinkojen korvauskynnystä. Näin ollen myöskään nyt kysymyksessä olevan asian kalatalousmaksun ja vesistön pilaantumisesta aiheutuneiden vahinkojen korvauksen ajallisen keston ei voida katsoa olevan sama.

Aluehallintoviraston lausunnon osalta yhtiö on ilmoittanut yhtyvänsä lausunnossa esitettyyn.

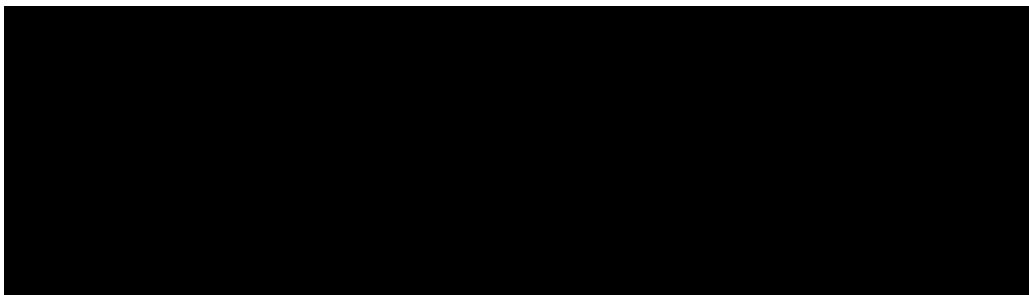
██████████ *asiakumppaneineen* on antanut vastaselityksen aluehallintoviraston lausunnon ja yhtiön vastineen johdosta. Vastaselityksessä muutoksenhakijat ovat esittäneet, että kalojen elohopeapitoisuudet ovat edelleen niin korkealla, jopa nelinkertaiset syötäväksi kelpaavaan kalaan verrattuna, että kaloja ei voi myydä. Mainehaitta jatkuu myös edelleen. Terrafame Oy:n jätevesipäästöillä on selkeä syy-yhteys havaittuihin haittoihin, sillä ilman Nuasjärven purkupuutkea haittoja ei olisi.

██████████ on antanut vastaselityksen aluehallintoviraston lausunnon ja yhtiön vastineen johdosta.

██████████ on antanut vastaselityksen aluehallintoviraston lausunnon ja yhtiön vastineen johdosta. Vastaselityksessä on todettu muun ohella, että Ramboll Oy:n Terrafame Oy:lle tekemästä ja 26.5.2020 päivätyistä vuoden 2019 kalataloudellisista tarkkailutuloksista ilmenee, että Nuasjärvestä pyydetyistä kuhanäytteistä numerot 2 ja 5 löydetty elohopeanäytteet ylittävät useissa näytteissä reilusti EU:n enimmäismäärät. Elohopea on alkanut kerääntyä pyydettyihin kuhiin ja ahveniin siitä lähtien, kun Terrafame Oy alkoi laskea suolapitoista vettä Nuasjärveen. Heti purkupuutken valmistumisen jälkeen Nuasjärveen lasketun suolaveden määrä ylitti lupaehdot Terrafame Oy:n tyhjentäessä omia altaitaan. Terrafame Oy:n teettämät kalataloudelliset tutkimukset tehtiin aikaisempina vuosina pienemmistä kaloista, joihin ei ollut vielä ehtinyt kerääntyä normit ylittäviä määriä elohopeaa tai muita raskasmetalleja.

██████████ on esittänyt kirjelmässään 15.7.2022 liitännäisvaatimuksen, jonka mukaan hän vaatii lainmukaisia korvauksia luvan käsittelyyn liittyen viivästyneestä oikeuskäsittelystä. Korvausta on vaadittu korotettuna sillä perusteella, että ██████████ on kaupallinen kalastaja ja hänen toimeentulonsa on korvauksista osittain riippuvainen.

Merkinnät

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan toisella päätöksellä ratkaissut valitusasiat 00403/20/5133, 00444/20/5133, 00445/20/5133, 00478/20/5133 00480/20/5133 ja 00482/20/5133, jotka koskevat Pohjois-Suomen aluehallintoviraston Terrafame Oy:lle 5.3.2020 antamia ympäristönsuojelulain mukaisia korvauksia koskevia päätöksiä numerot 14–15/2020.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] ja asiakumppanien, [REDACTED] sekä [REDACTED] valitukset.
2. Hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] hyvitysvaatimuksen.

Perustelut

1. Pääasia

Asian yleiskuvaus ja kysymyksenasettelu

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on 24.4.2015 antamallaan päätöksellä numero 43/2015/1 (Purkuputken rakentaminen ja puhdistettujen jätevesien johtaminen Talvivaaran kaivosalueelta Nuasjärveen sekä nykyisien purkupisteiden kautta Kalliojokeen johdettavan puhdistetun veden määrän tilapäinen lisääminen vuoden 2015 aikana) määrännyt silloisen luvan saajan Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesän (nykyinen Terrafame Oy) tekemään korvausesityksen kaivoksen ympäristöluvassa sallittuja jätevesipäästöjä koskien. Aluehallintovirasto on määrännyt edellä mainitussa päätöksessä korvauksia koskevat kysymykset myöhemmin ratkaistavaksi.

Valituksenalaisella aluehallintoviraston päätöksellä on ratkaistu edellä mainitun Nuasjärven purkuputkipäätöksen numero 43/2015/1 mukainen Terrafame Oy:n kaivokselta purkuputken kautta Nuasjärveen johdettavista jätevesipäästöistä Nuasjärven ja Rehjan alueen kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrityksille aiheutuneiden vahinkojen selvittämistä ja korvaamista koskeva asia. Asia on tullut vireille Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa Terrafame Oy:n korvausesityksen saapuaessa aluehallintovirastolle 31.5.2017.

Terrafame Oy on esittänyt kaupallisille kalastajille maksettavaksi korvauksia, joiden perusteena on pidetty muun muassa uusien apajapaikkojen etsimisestä ja uusien kalan myyntikanavien järjestämisestä aiheutunutta lisääntyntä työmäärää. Lisäksi joillekin haitankärsijöille on esitetty korvattavaksi muun muassa menetettyä kalastusmatkailumahdollisuutta tai kalastusvälineiden siirtokustannuksia. Korvausesitys on perustunut Terrafame Oy:n tilaamaan ja Ramboll Oy:n laatimaan 6.3.2017 päivätyyn selvitykseen ”Nuasjärven purkupuutken vaikutuksen korvaaminen järven kaupallisille kalastajille ja kalastusmatkailuyrittäjälle”. Selvitys on perustunut yhtiön tarkkailuohjelmaan, kalataloustarkkailutietoihin Nuasjärvi-Rehjan alueella sekä osin kaupallisten kalastajien ja kalastusmatkailuyrittäjän antamiin kirjallisiin kyselyvastauksiin. Asianosaisille on varattu tilaisuus esittää korvausvaatimuksensa ja mielipiteensä korvausesityksestä. Aluehallintovirasto ei ole pitänyt yhtiön korvausten määrittämisestä kaikilta osin riittävän kattavana ja on määrittänyt korvaukset käytettävissä olevaan tietoon perustuen kokonaisvahinkona luvan haltijan korvausesityksessä ilmoitettuihin kaupallisten kalastajien vuosituloihin suhteutettuna valituksenalaisesta päätöksestä tarkemmin ilmenevin tavoin.

Hallinto-oikeuden on muutoksenhakijoiden valituksista tutkittava aluehallintoviraston päätöksen lainmukaisuus kaupalliselle kalastajille määrättyjen korvausmäärien osalta. Lisäksi hallinto-oikeuden on ratkaistava se, onko aluehallintoviraston tullut jättää muutoksenhakijan korvausvaatimus tutkimatta vai tuleeko muutoksenhakijalle määrätä vaadittu korvaus.

Sovellettavat säännökset

Ympäristönsuojelulain 124 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) säädetään, vesistön pilaantumista koskevaan korvausasiaan sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 14 luvussa säädetään.

Ympäristönsuojelulain 125 §:n mukaan myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä tämän lain 87 §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta.

Ympäristönsuojelulain 126 §:n 1 momentin mukaan, jos 125 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, valtion ympäristölupaviranomainen voi ratkaista luvan myöntämistä koskevan asian ja siirtää korvausasian myöhemmin ratkaistavaksi.

Pykälän 2 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomainen voi myös määrätä vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja panemaan

määräajassa vireille hakemus asiassa annetun korvausratkaisun täydentämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 130 §:n mukaan korvausta vahingosta, jota ympäristölupaa myönnettäessä ei ollut ennakoitu, voidaan aiemman korvausratkaisun estämättä vaatia valtion ympäristölupaviranomaiselle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

Ympäristönsuojelulain 132 §:n 2 momentin mukaan korvausasiaan sovelletaan lisäksi, mitä vesilain 13 luvun 16–18 §:ssä säädetään.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuna ympäristövahinkona korvataan tietyllä alueella harjoitetusta toiminnasta johtuva vahinko, joka on ympäristössä aiheutunut: 1) veden, ilman tai maaperän pilaantumisesta; 2) melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai hajusta; taikka 3) muusta vastaavasta häiriöstä.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 3 §:n mukaan ympäristövahinko korvataan tämän lain mukaan, jos voidaan osoittaa, että 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toiminnan ja vahingon välinen syy-yhteys on todennäköinen. Syy-yhteyden todennäköisyyttä arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota muun ohella toiminnan ja vahingon laatuun sekä vahingon muihin mahdollisiin syihin.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan ympäristövahinko korvataan tämän lain säännösten nojalla vain, jollei häiriön sietämistä ole pidettävä kohtuullisena, ottaen muun ohella huomioon paikalliset olosuhteet ja häiriön syntymiseen johtanut tilanne kokonaisuudessaan sekä häiriön yleisyys vastaavissa olosuhteissa muutoin.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan korvaus henkilö- ja esinevahingosta määrätään vahingonkorvauslain 5 luvun säännösten mukaisesti. Sellaisesta taloudellisesta vahingosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, on suoritettava korvaus, jos vahinko ei ole vähäinen. Rikoksella aiheutettu vahinko on kuitenkin aina korvattava.

Pykälän 2 momentin mukaan muusta kuin 1 momentissa tarkoitettua ympäristövahingosta on suoritettava korvausta kohtuullinen määrä, jota arvioitaessa on otettava huomioon häiriön ja vahingon kestoaika sekä vahingonkärsijän mahdollisuus välttää tai torjua vahinko.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan lain mukainen korvausvelvollisuus on, silloinkin kun vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta, sillä: 1) jonka harjoittamasta toiminnasta ympäristövahinko johtuu; 2) joka on rinnastettavissa 1 kohdassa tarkoitettuun toiminnan harjoittajaan; sekä 3) jolle ympäristövahingon aiheuttanut toiminta on luovutettu, jos luovutuksensaaja toiminnan saadessaan

tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää vahingosta tai 1 §:ssä tarkoitetusta häiriöstä taikka sellaisen uhasta.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

██████████ ja asiakumppaneiden valitus

██████████ asiakumppaneineen on valituksessaan vaatinut, että aluehallintoviraston päätös olla tutkimatta korvausvaatimuksia ██████████ ja ██████████ ja ██████████ osalta kumotaan ja että heidän korvausvaatimuksensa tutkitaan ja vaaditut korvaukset määrätään maksettavaksi. Päätöksessä määrättyä korvausjaksoa tulee pidentää ja uudeksi korvausjaksoksi on määritettävä ajanjakso 25.9.2015–31.12.2020. Aiheutuneet menetykset tulee korvata täysimääräisesti. ██████████ on lisäksi vaatinut hallinto-oikeudelta hyvitystä asian pitkän käsittelyajan vuoksi.

██████████ on asiakumppaneineen aluehallintovirastossa vaatinut korvauksia kaupallisen kalastuksen päättymisestä Nuasjärvessä 12.5.2015 päivätyllä kirjelmällä Talvivaaran kaivoksen ympäristölupa-asiansa, jossa on ollut kyse Nuasjärven purkuputken hyväksymisestä. Aluehallintovirasto on antanut tuossa asiassa päätöksen numero 43/2015/1, jossa korvausasia on erotettu erikseen käsiteltäväksi asiaksi. Edellä mainitun lupapäätöksen osalta ██████████ ja hänen asiakumppaneidensa valitus on muutoksenhakutuomioistuimissa jätetty tutkimatta puuttuvan valitusoikeuden vuoksi. Korvausasia on tullut aluehallintovirastossa vireille 31.5.2017 Terrafame Oy:n esittämän korvausesityksen johdosta. Aluehallintovirasto on kuuluttanut asian 28.11.2017 ja toimittanut kuulutuksen ██████████ ja asiakumppaneille tiedoksi ja varannut tilaisuuden muistutuksen antamiseen 8.1.2018 mennessä. ██████████ asiakumppaneineen on aluehallintovirastolle 20.12.2017 saapuneella muistutuksellaan vaatinut edelleen aikaisemmin esittämiään korvauksia sekä esittänyt uusia vaatimuksia muun ohella vuodesta 2015 alkaen matkakulujen ja Oulujärvelle rakennetun laiturin osalta. Aluehallintovirasto on toimittanut ██████████ ja asiakumppaneille tiedoksi yhtiön tekemät täydennykset 1.6.2020 päivätyllä lähetekirjeellä ja varannut tilaisuuden uuden muistutuksen tekemiseen 17.6.2020 mennessä. ██████████ asiakumppaneineen on toimittanut aluehallintovirastolle 12.6.2020 uuden muistutuksen sisältäen edelleen uusia laskelmia vahingoista. Aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään jättänyt ██████████ ja asiakumppaneiden vaatimukset tutkimatta puuttuvan asianosaisuuden vuoksi ja perusteluissaan viitannut korkeimman hallinto-oikeuden 9.5.2017 antamaan päätökseen Nuasjärven purkuputkea koskevassa ympäristölupa-asiansa, jossa ██████████ ja asiakumppaneiden ei katsottu olleen asianosaisia ympäristönsuojelulain 191 §:n mukaisesti.

Hallinto-oikeus toteaa, että korvausasiassa viranomaisen on lähtökohtaisesti ratkaistava asia sisällöllisesti eli annettava päätös siitä, onko vaatimuksen esittäjällä oikeus korvaukseen vähintään joltakin osin vai hylätäänkö vaatimus kokonaisuudessaan.

Nyt käsillä olevassa asiassa hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston on kaupallisten kalastajien vaatimuksista tullut joko hylätä tai hyväksyä korvausvaimus, eikä jättää tutkimatta korvausvaimusta, joka ei johda korvausten määräämiseen. Aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa esitetyllä seikalla [REDACTED] ja hänen asiakumppanien valitusoikeuden puuttumisesta lupapäätöstä koskien ei ole [REDACTED] ja asiakumppaneiden aluehallintovirastossa esittämien korvausvaimusten tutkimisen kannalta oikeudellista merkitystä. Asiassa aluehallintovirasto on varannut [REDACTED] ja asiakumppaneille erikseen tilaisuuden tulla kuulluksi korvausasiassa ja myös valituksenalaisen päätöksen perusteluissa on arvioitu [REDACTED] ja asiakumppaneiden oikeutta korvaukseen sillä, etteivät he ole esittäneet aluehallintovirastolle selvitystä kalastuksesta Nuasjärvellä vuodesta 2014 alkaen. Aluehallintovirasto on siten tosiasiasa tutkinut asian sisällöllisesti ja aluehallintoviraston ratkaisun on tulkittava olevan se, että [REDACTED] ja asiakumppaneiden korvausvaimukset on hylätty.

Hallinto-oikeus katsoo kuitenkin aluehallintoviraston tavoin, että koska [REDACTED] ja asiakumppanit eivät ole esittäneet tässä korvausasiassa sellaista selvitystä, jonka perusteella he olisivat toimineet ammattikalastajina Nuasjärvellä korvausajanjaksolla tai muutoin esittäneet, että käsillä olevat Nuasjärven purkupuutkesta aiheutuvat vaikutukset olisivat vaikuttaneet heidän kaupalliseen kalastukseensa Nuasjärvellä, hylkää hallinto-oikeus [REDACTED] ja asiakumppaneiden valituksen ja vaatimuksen kaupallisen kalastuksen perusteella maksettavasta korvauksesta sen vuoksi, että nyt käsillä olevat ympäristölupamukaiset päästöt vesistöön eivät ole voineet aiheuttaa [REDACTED] ja asiakumppaneille ympäristönsuojelulain ja ympäristövahinkolain mukaista vahinkoa.

[REDACTED] valitus

[REDACTED] on valituksessaan vaatinut aluehallintoviraston päätöstä muutettavaksi korvausprosenttien ja -määrien osalta sillä perusteella, että Terrafame Oy:n Nuasjärveen johtamat jätevedet ovat aiheuttaneet sen, ettei Nuasjärven kaloja voi myydä edelleenkaan kalatukkuihin mainehaitan vuoksi ja tämän vuoksi [REDACTED] on tullut etsiä uusia pyyntialueita, joka on johtanut moninkertaisiin kustannuksiin aikaisempaan Nuasjärvessä harjoitettuun ammattikalastukseen nähden. Muutoksenhakijan mukaan se, että kalatalousmaksuja on määrätty valituksenalaisen päätöksen mukaista korvausajanjaksoa pidemmäksi ajaksi, osoittaa, että vaikutukset ammattikalastukseen ovat myös edelleen jatkuneet saman ajan.

Hallinto-oikeus toteaa, että nyt käsillä olevassa asiassa on kyse Nuasjärven purkupuutkea koskevan ympäristölupapäätöksen numero 43/2015/1 mukaan harjoitetun toiminnan aiheuttamasta pilaantumisen johtuvista vahingoista ympäristönsuojelulain 126 §:n mukaisesti ja saman lain 130 §:n mukaisista ennalta arvioimattomien vahinkojen korvaamisesta. Ympäristönsuojelulain 124 §:n mukaan tällaiseen korvaukseen sovelletaan ympäristövahinkolakia. Ympäristövahinkolain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ympäristövahinkona korvataan tietyllä alueella harjoitetusta toiminnasta johtuva vahinko, joka on ympäristössä aiheutunut muun ohella veden

pilaantumisesta. Ympäristövahinkolain 5 §:n 1 momentin mukaan myös taloudellisesta vahingosta, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon, on suoritettava korvaus, jos vahinko ei ole vähäinen. Ympäristövahinkolain 3 §:n mukaan ympäristövahinko korvataan tämän lain mukaan, jos voidaan osoittaa, että 1 §:n 1 momentissa tarkoitettun toiminnan ja vahingon välinen syy-yhteys on todennäköinen.

Terrafame Oy on korvausesityksessään esittänyt korvattavaksi vahinkolajeiksi uusien kala-apajien etsimiseen kuluneen työajan, uusien kalanmyyntikanavien järjestämiseen kuluneen työajan ja pyyntivälineiden siirrosta toiselle järvelle aiheutuneen kustannuksen. Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään määrännyt [REDACTED] korvauksia siten, että niissä on otettu huomioon uusien kala-apajien etsimiseen kulunut ylimääräinen työaika. Hallinto-oikeus katsoo määrätyn korvauksen olevan tältä osin riittävä.

[REDACTED] on valituksessaan vaatinut, että korvausmäärää tulisi korottaa myös sillä perusteella, että kalatukkureiden ostokäyttäytyminen on muuttunut. Hallinto-oikeus toteaa, että ympäristövahinkolain mukaisten korvausten tulee perustua pilaantumiseen ja pilaantumisella, eli tässä tapauksessa vesistömuutoksilla, on oltava syy-yhteys aiheutuneeseen vahinkoon ympäristövahinkolain 3 §:n mukaisesti. Hallinto-oikeus katsoo, että kalatukkureiden ostokäyttäytyminen ei ole perusteltavissa purkupuutken kautta johdettujen jätevesien todellisilla vesistövaikutuksilla. Näillä mainehaittaan liittyvillä väitetyillä vahingoilla ei ole suoraa syy-yhteyttä vesistön pilaantumiseen, eikä niitä voida siten määrätä korvattavaksi ympäristövahinkolain perusteella. Valituksenalaisessa päätöksessä määrätty korvaus on kuitenkin katsottava perustelluksi siltä osin kuin Terrafame Oy on sen korvausesityksessään hyväksynyt. Merkitystä ei voida antaa tässä asiassa [REDACTED] esittämälle muuta toimintaa koskeneelle päätökselle.

Muutoksenhakija ei ole esittänyt, että aluehallintoviraston päätös olisi perustunut virheelliseen selvitykseen, mutta hänen on tulkittava katsoneen, että päätöksen mukainen korvausajanjakso on ollut liian lyhyt. Aluehallintovirasto on ottanut huomioon Terrafame Oy:n 6.3.2017 valmistuneen selvityksen, tarkkailutiedot veden laadun ja kalataloudellisen tilan kehittymisestä, saalistiedot, kalojen myynnin ja kaupallisen kalastuksen sekä kalastusmatkailutoiminnan harjoittamisen vaikeutumisesta, tiedot päästöistä ja kaupallista kalastusta sekä kalastusmatkailutoimintaa harjoittaneiden muistutuksissaan antamat tiedot kalastusolosuhteista. Hallinto-oikeus katsoo, kuten aluehallintovirasto valituksenalaisessa päätöksessä, että purkupuutken kautta johdettujen päästöjen vaikutukset ovat ilmenneet lähinnä sulfaatin pitoisuuden muutoksina. Sähkönjohtavuudessa ja sulfaattipitoisuudessa havaittiin vuonna 2016 purkupuutken käyttöönoton jälkeen etenkin alusvedessä selvä kasvu aiempiin tarkkailuvuosiin verrattuna. Vaikutukset ovat perustelujen mukaan kohdistuneet Nuasjärven kaupalliseen kalastukseen purkupuutken käyttöönotosta 25.9.2015 alkaen. Jätevesien vaikutukset ovat alkaneet näkyä veden laadun tarkkailuissa vuoden 2015 lopulla sulfaatin pitoisuusnousuna. Nuasjärven johdetun sulfaattikuormituksen taso on laskenut vuoden 2017 jälkeen ja aluehallintoviraston mukaan vuosina 2018 ja 2019 Nuasjärven johdetuilla

päästötasoilla ei ole enää aiheutunut kaupalliselle kalastukselle vesistön pilaantumisesta sellaista vahinkoa, joka olisi ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaan korvattavaa ja joka ei tulisi jo korvatuksi riittävänä pidettävillä kalatalousmaksuilla.

Hallinto-oikeus katsoo edellä mainittu huomioon ottaen, että aluehallintoviraston määräämät korvaukset niin perusteiltaan kuin määrältään on määrätty kokonaisuutena ottaen ympäristönsuojelulain ja ympäristövahinkolain mukaisesti, eikä päätöstä ole syytä muuttaa [REDACTED] valituksessa esitetyillä perusteilla.

[REDACTED] valitus

[REDACTED] on valituksessaan vaatinut, että aluehallintoviraston päätöksessä maksettaviksi määrättyjä korvauksia on korotettava olennaisesti. Vahinkoprosentiksi on katsottava vähintään 30 % ja se tulee määritellä saalismäärän, ei saadun rahatulon perusteella. Kuhan arvonnousu on otettava laskennassa huomioon. Huomioon on otettava myös tukkujen kalanoston lopettaminen. Koska myyntitulot ovat pysyvästi pienentyneet, on korvauksia määrättävä maksettavaksi vähintään kymmeneltä vuodelta eli vuoteen 2025 asti. Valituksessa on edellä tämän päätöksen valituskohdasta tarkemmin ilmeneviä laskelmia [REDACTED] Oulujärvelle siirtymisen jälkeen saalismäärän tippumisesta sekä aiheutuneista lisäkuluista kalastusvälineisiin ja matkakuluihin liittyen.

Kuten edellä on toisen valituksen osalta todettu, ei kalatukkujen ostokäyttäytymisen muutos ole perusteltavissa purkuputken kautta johdettujen jätevesien todellisilla vesistövaikutuksilla, joten tällä kalan mainehaittaan perustuvalla väitetyllä vahingolla ei ole ympäristövahinkolain 3 §:ssä tarkoitettua syy-yhteyttä Terrafame Oy:n nyt käsillä oleviin Nuasjärven purkuputken aiheuttamiin päästöihin. Lisäksi hallinto-oikeus katsoo, että myöskään vaaditut korvaukset Oulujärvelle siirtymisestä aiheutuneiden lisäkulojen korvaamisesta eivät ole perustuneet laissa tarkoitettuun suoraan syy-yhteyteen.

[REDACTED] on katsonut, että korvausten laskennassa huomioon olisi tullut ottaa kalasaaliin kilomäärä eikä myyntituloa. Saaliin vähenemä ja kuhan arvonnousu huomioiden korvauksen olisi tullut olla 30 %. Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään ottanut huomioon sekä Terrafame Oy:n 6.3.2017 valmistuneen selvityksen, tarkkailutiedot veden laadun ja kalataloudellisen tilan kehittymisestä, saalistiedot, kalojen myynnin ja kaupallisen kalastuksen sekä kalastusmatkailutoiminnan harjoittamisen vaikeutumisesta, tiedot päästöistä ja kaupallista kalastusta sekä kalastusmatkailutoimintaa harjoittaneiden muistutuksissaan antamat tiedot kalastusolosuhteista. Aluehallintovirasto on määrittänyt korvaukset käytettävissä olevaan tietoon perustuen kokonaisvahinkona luvan haltijan korvausesityksessä ilmoitettuihin kaupallisten kalastajien vuosituloihin suhteutettuna. Päätöksessä vahinkoprosentiksi on arvioitu korvaukseen oikeutetuille, Nuasjärven alueen kaupallisille kalastajille 20 % vuosina 2015 ja 2016, jolloin heidän on pitänyt tehdä suurin työ uusien pyyntiapajien

löytämiseksi ja pyyntimenetelmien sopeuttamiseksi muuttuneeseen tilanteeseen. Vuonna 2017 vahinko on arvioitu 10 %:ksi, sillä tuossa vaiheessa kalastajat ovat aluehallintoviraston arvion mukaan pystyneet sopeuttamaan pyyntialueet ja -menetelmät jo pääosin uutta tilannetta vastaavaksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että lainsäädännössä ei ole määritelty sitä, miten taloudellinen haitta tulee käytännössä laskea. Hallinto-oikeuden mukaan Terrafame Oy:n esittämä ja aluehallintoviraston päätöksessä sovellettu tapa suhteuttaa korvaukset vuotuisiin keskimääräisiin kalanmyyntituloihin on ollut asianmukainen ja taloudellisen haitan määrittelyyn käyttökelpoinen, eikä laskentatapaa voida siten pitää lainvastaisena. Myöskin vahinkoprosentit, jotka ovat perustuneet asiassa saatuun selvitykseen vesistövaikutuksista ja kalastuksen tuotosta, on katsottava kohtuullisiksi aluehallintoviraston päätöksessä esitetyin tavoin. ■■■■■ ei ole esittänyt valituksessaan, että valituksenalaisen päätöksen perusteena oleva selvitys koskien hänen kalastuksensa rahallista tuottoa olisi virheellistä.

Korvausjakson osalta hallinto-oikeus toteaa samoin kuin edellä toisen valituksen osalta, että aluehallintoviraston päätöksessä esitetyin tavoin ammatilliselle kalastukselle aiheutunut haitta on ilmennyt vesistössä purkuputken käyttöönotosta 25.9.2015. Jätevesien vaikutukset ovat alkaneet näkyä veden laadun tarkkailuissa vuoden 2015 lopulla sulfaatin pitoisuusnousuna. Sähkönjohtavuudessa ja sulfaattipitoisuudessa havaittiin vuonna 2016 purkuputken käyttöönoton jälkeen etenkin alusvedessä selvä kasvu aiempiin tarkkailuvuosiin verrattuna. Nuasjärveen johdetun sulfaattikuormituksen taso on laskenut vuoden 2017 jälkeen ja aluehallintoviraston mukaan tämän jälkeen Nuasjärveen johdetuilla päästötasoilla ei ole enää aiheutunut kaupalliselle kalastukselle vesistön pilaantumisesta sellaista vahinkoa, joka olisi ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaan korvattavaa ja joka ei tulisi jo korvatuksi riittävänä pidettävillä kalatalousmaksuilla.

Hallinto-oikeus katsoo, että edellä mainituin perustein aluehallintoviraston päätös on korvausperusteiltaan, -määrältään ja -ajanjaksoltaan ympäristönsuojelulain ja ympäristövahinkolain mukainen eikä aluehallintoviraston päätöstä ole syytä muuttaa ■■■■■ valituksessa esitetyillä perusteilla.

2. ■■■■■ *hyvitysvaatimus*

Oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain (jäljempänä hyvityslaki) 3 §:n (81/2013) 1 momentin mukaan yksityisellä asianosaisella on oikeus saada valtion varoista 6 §:ssä tarkoitettu kohtuullinen hyvitys, jos oikeudenkäynti viivästyy siten, että se loukkaa asianosaisen oikeutta oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa. Edellä mainitun pykälän 2 momentin mukaan hallintolainkäyttöasiassa oikeus hyvitykseen 1 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on vain sellaisella yksityisellä asianosaisella, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia välittömästi koskee.

Hyvityslain 4 §:n 1 momentin mukaan arvioitaessa, onko oikeudenkäynti viivästynyt, otetaan oikeudenkäynnin keston lisäksi huomioon erityisesti: 1) asian laatu ja laajuus; 2) asianosaisten, viranomaisten ja tuomioistuinten toiminta oikeudenkäynnissä; 3) asian merkitys asianosaiselle.

Edellä mainitun pykälän 2 momentin mukaan oikeudenkäynnin viivästymistä arvioitaessa otetaan lisäksi huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (SopS 19/1990) 6 artiklan 1 kappaleen soveltamista.

Hyvityslain 5 §:n 2 momentin mukaan hallintolainkäyttöasiassa oikeudenkäynnin kestona huomioon otettava aika alkaa, kun vireillepanoasiakirja on toimitettu asianomaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle. Oikeudenkäynnin kestona huomioon otettava aika alkaa kuitenkin jo oikaisuvaatimuksen tai muun vastaavan hallintomenettelyssä käsiteltävän vaatimuksen tekemisestä, jos tällainen vaatimus on lain mukaan tehtävä ennen kuin päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Erityisestä syystä oikeudenkäynnin kestona huomioon otettava aika voi alkaa tätä aikaisemmasta ajankohdasta.

Asiassa on ensinnäkin arvioitavana, mistä ajankohdasta lukien mahdollista oikeudenkäynnin viipymistä on tässä tapauksessa tarkasteltava.

Asiassa saadun selvityksen mukaan [REDACTED] on vaatinut Nuasjärven purkupuutkea koskevan ympäristölupa-asian yhteydessä korvauksia kaupallisena kalastajana kirjelmällään 12.5.2015. Ympäristölupa-asia on ratkaistu 24.4.2015 aluehallintoviraston päätöksellä numero 43/2015/1, jossa ammattikalastajakorvaukset on siirretty erikseen käsiteltäviksi. [REDACTED] on vaatinut korvausten lisäksi asiakumppaneineen edellä mainitun aluehallintoviraston päätöksen kumoamista hallinto-oikeudelta, joka on 28.4.2016 päätöksellään numero 16/0091/2 jättänyt valituksen tutkimatta sillä perusteella, ettei [REDACTED] ja asiakumppaneiden osalta ole esitetty tietoa Nuasjärvellä kalastamisesta vuosina 2014 ja 2015. Asia on lainvoimaisesti ratkaistu korkeimman hallinto-oikeuden 9.5.2017 antamassa päätöksessä taltionumero 2157, jossa on todettu, että päätös ei ole koskenut [REDACTED] etuun ja oikeuteen ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla, joten valitus on voitu jättää tutkimatta hallinto-oikeudessa.

Nyt käsillä oleva korvausasia on tullut vireille aluehallintovirastossa edellä mainitun aluehallintoviraston päätöksen 43/2015/1 lupamääräyksessä 25 asetetun veloitteen jälkeen Terrafame Oy:n selvityksellä 31.5.2017. [REDACTED] on asiakumppaneineen esittänyt asiakumppaneineen korvausvaatimukset aluehallintovirastolle 20.12.2017 ja 12.6.2020. Aluehallintovirasto on ratkaissut asian 8.7.2020 valituksenalaisella päätöksellä numero 102/2020. [REDACTED] asiakumppaneineen on toimittanut valituksen nyt käsillä olevassa asiassa 20.7.2020, jolloin asia on tullut vireille hallinto-oikeudessa. Hallinto-oikeus on aloittanut asian selvittämisen ilmoittamalla 20.7.2020 aluehallintovirastolle valituksen vireilletulosta ja

aluehallintovirastoa toimittamaan asiaa koskevat asiakirjat. Hallinto-oikeus on siirtynyt uuden tietojärjestelmän käyttöön ympäristöasioiden osalta elokuussa 2020, jonka jälkeen myös tämä vireille tullut asia on siirretty uuteen järjestelmään. Asiakirjojen määrä nyt käsiteltävässä korvausasiassa on huomattava. Varsinaiset kuulemiset on aloitettu vasta 4.1.2022 päivätyin lausunto- ja vastinepyynnöin. Kuulemiset on suoritettu loppuun kevään 2022 aikana ja hallinto-oikeuden päätös annetaan joulukuun lopussa 2022. Kuten tämän päätöksen merkintä -kohdasta ilmenee, on hallinto-oikeudessa ollut lisäksi vireillä toinen erittäin laaja Terrafame Oy:n ympäristönsuojelulain mukaisia korvauksia koskeva asia, joka on tullut käsitellä yhdessä nyt käsillä olevan asian kanssa.

Hallinto-oikeus toteaa, että nyt käsillä olevan korvausasian on oikeudenkäynnin kesto tässä tapauksessa arvioitaessa katsottava olevan erillinen asia verrattuna Nuasjärven purkupuutkea koskevaan ympäristölupa-asiaan, joka on vuonna 2017 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä ratkaistu lainvoimaisesti, kun otetaan huomioon se, ettei [REDACTED] asiakumppaneineen ole ollut valitusoikeutta tuossa asiassa. Tämän korvausasian osalta ei ole nähtävissä syitä sille, miksi oikeudenkäynnin olisi hyvityslain 5 §:n 2 momentissa todetun pääsäännön vastaisesti katsottava alkaneen jostakin aikaisemmasta ajankohdasta kuin [REDACTED] valituksen saapumisesta hallinto-oikeuteen 20.7.2020 alkaen.

Hallinto-oikeuden kokonaiskäsittelyaika asiassa on noin 2 vuotta ja 5 kuukautta. Kuulemisiin hallinto-oikeudessa on kulunut noin neljä kuukautta. Lisäksi asian siirtoon uuteen järjestelmään on kulunut aikaa. Kokonaiskäsittelyajan pituutta tuomioistuimessa arvioitaessa on otettava huomioon, että asialla on liittynyt toiseen Terrafame Oy:n ympäristöluvasta johtuvien vahinkojen korvaamista koskevaan laajaan asiaan, joka on ratkaistu yhtä aikaa tämä asian kanssa. Molemmat asiat kokonaisuutena huomioiden kyse on ollut hyvityslain 4 §:n mukaisesti erittäin laajasta asiasta, jolloin myös asian käsittelyaika on ollut hallinto-oikeudessa tavanomaista pidempi. Kun otetaan lisäksi vielä huomioon, että asiassa on ollut kyse rahallisesta korvauksesta, jolla sinänsä on merkitystä [REDACTED] toimeentuloon, mutta joka ei suoranaisesti vaikuta [REDACTED] harjoittamaan kaupalliseen kalastukseen, joka on jo päättynyt Nuasjärvässä ennen käsillä olevaa vahinkoajanjaksoa, ei oikeudenkäynnin hallinto-oikeudessa ole katsottava viivästyneen hyvityslain 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Edellä mainitun perusteiden hallinto-oikeus hylkää [REDACTED] vaatimuksen viivästyshyvityksen maksamisesta.

[REDACTED]

[REDACTED]

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Oikeusapulaki 17 § 1 mom sekä 18 § 1 ja 2 mom

Valtioneuvoston asetus oikeusavun palkkioperusteista 2 §, 3 §, 4 §, 4a §, 6 §

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä tiedottaminen

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Sotkamon kunnanhallituksen ja Kajaanin kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **6.2.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Kirsi Stark ja Laura Portin, tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Lasse Käsälä sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt Laura Portin.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu

██████████ ja asiakumppanit, oikeudenkäyntimaksu 260 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

██████████, oikeudenkäyntimaksu 260 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

██████████, maksutta
Asiamies asianajaja ██████████

Päätös maksutta

Terrafame Oy
Asiamies asianajaja ██████████

Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Sotkamon kunnanhallitus

Kajaanin kaupunginhallitus

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Kalatalousryhmä

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>